

JAVA-BODE

NIEUWS- HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIË.

A^o. 1854.

Zaterdag 2 September.

N°. 70.

Prijs per halfjaar voor Batavia f 12.50
" " " " Java " 15.—
" " " " Buitenbezittingen " 17.50
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven franco.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaterdag van elke week, vóór posttijd.

De prijs der Advertentien met derselver herhaling is ZESTIG DUITEN voor de VIJF WOORDEN behalve het zegel.

Bij deze Courant behoort één BIJVOEGSEL.

LET WEL!

De Uitgever dezes verzoekt beleefdelyk de ter plaatsing aan te bieden Advertentien, des Woensdags en Zaturdags vóór half twaalf ure ter Drukkerij te doen bezorgen, konnende dezulken, welke na dien tijd worden aangeboden, niet meer in het Nummer van dien dag worden opgenomen.

W. BRUINING.

De Gouverneur Generaal heeft op heden weder aanvaard het dagelijks beheer van zaken, tijdelijk opgedragen aan den staatsraad in buitengewone dienst, waarnemenden vice-president van den raad van Nederlandsch-Indië, J. P. C. Ruloffs; — onder dankbetuiging aan den staatsraad voorz. voor de in dat beheer op nieuw bewezen diensten.

De fungd. Algemeene Secretaris,
DE WAAL.

BATAVIA, 1 September 1854.

Civiel Departement.

Benoemd:

Tot griffier bij den raad van justitie te Makassar, mr. Th. K. van Slingerland, thans werkzaam op het parket van den procureur-generaal bij het hoog gerechtshof van Nederlandsch Indië, tevens lid in den landraad der stad en voorsteden van Batavia.

Tot posthouder der Karimon eilanden, onder de residentie Japara, J. van Lingen, thans derde kommissie ter algemeene secretarie.

Goedgekeurd:

dat door den Raad van justitie te Makassar

is benoemd:

Tot buitengewoon substituut-griffier bij die rechtbank, L. A. Misera, thans onder de residentie van dien naam in de stad Batavia.

Advertentien.

Vertrek van de Europeische Brievenmalen.

De directeur der posten en civiele magazijnen brengt bij deze ter kennis van het algemeen, dat het vertrek der stoomschepen, bestemd voor den vervoer der brievenmalen tusschen Batavia en Singapore, in de maand Sept. e. k. zal plaats hebben:

Op den 8 dier maand, 's morgens ten 8 ure, via Muntok en Riouw, en

Op den 25 dier maand, 's namiddags ten 5 ure, via Pontianak.

Dat de bedoelde stoomschepen de terugreis van Singapore in beide gevallen zullen bewerkstelligen via Riouw en Muntok, en van Singapore vertrekken binnen vier-en-twintig uren na aankomst aldaar. Het van Ceylon verwacht wordende pakketchip des Peninsular and Oriental Steam Navigation Company, zonder de aankomst af te wachten van het pakketchip van Hongkong:

dat de brievenpakketten, bestemd om met deze gelegenheden van Batavia te worden verzonden, zullen worden gesloten bij het postkantoor te Weltevreden, en wel:

a. de pakketten voor Europa, Britsch-Indië, China, enz., op den 7 Sept. e. k. des avonds ten 8 ure, en op den 25 dier maand 's namiddags ten 1 ure.

b. de pakketten voor Pontianak, Banks, Ripuy, Palembang en Bililiton, op den 6 en 24 Sept. 's namiddags ten 1 ure; zulkende de laatstbedoelde pakketten, wanneer de reis van Batavia naar Singapore via Pontianak plaats heeft, op den terugtocht van Singapore herwaarts worden afgegeven.

Door de zorg van het plaatselijk bestuur te Pontianak zal bij tijds ter reede aldaar een vaartuig worden gereed gehouden, om bij aankomst van het stoomschip, de passagiers, goederen en brievenpakketten aan boord te brengen: en van boord af te halen.

Batavia, den 17 Aug. 1854

De Directeur voorhoofd,
AMENT.

De vice-admiraal, kommandant van Zr. Ms. zeemagt in Oost-Indië en inspecteur der marine, brengt ter kennis, dat op Zaterdag den 16 September aanstaande, voor rekening van het gouvernement, bij het marine-établissement te Soerabaya publiek zullen verkocht worden: eenige voor de dienst der marine afgekeurde overtollige Goederen.

De assistent-resident voor de politie der stad en voorsteden Batavia, brengt bij deze ter kennis den ingezetenen, dat voor de buurt Kebon Sirie en de zoogenaamde Gang Holle, uitmakende de 24ste wijk, een afzonderlijke wijkmeester is aangesteld, en dat daartoe is benoemd de heer R. Hagenaar, in eerstgenoemde buurt woonachtig.

De assistent-resident van Buitenzorg, maakt aan belanghebbenden bekend, dat op Vrijdag 15 September e. k. des morgens ten tien ure, op zijn kantoor, eene heruitbesteding zal worden gehouden, in één perceel, voor de leverantie van gras en padie aan alle de gouvernement's postpaarden in deze afdeeling, met inbegrip der paarden op de station Buitenzorg.

Vendutien.

Op Maandag 4 September, voor de Wagenfabriek van de heeren Zakara & Audineau, door Vaupel & Co.

Op Dingsdag 5 September, voor het commissiehuis van van Slooten, Morgan & Co.

Des avonds ten half acht ure, in de Harmonie, door de boekhandelaars van Haren Noman & Koff.

Op Woensdag 6 September, voor het sterfhuis van den chinees Tjong Sinsoek, op de Voorrei.

Op Donderdag 7 September, voor het commissiehuis van A. van Ommen & Co.

Op het Heemradenplein, à 2 pCt. Vendusalaris, door John Pryce & Co.

Op Vrijdag 8 September, in een der lokalen van het recherche pakhuis alhier, ten 10 ure precies, tegen 6 pCt. vendusalaris.

Op Zaterdag 9 September, des morgens ten 10 ure, voor 's lands kleeding- en provisiepakhuizen.

Vertrekkende Personen.

S. A. van Houten, — L. D. Ryys.

Aangekomen Vreemdelingen.

van 24 — 31 Aug.

HOTEL WILLEM II. Rhodel, van Bangka, — de Kroon, van idem. — van Stralendorf, van Batjan. — J. H. van der Meer, van de reede. — van Zipp, van idem. — Wed. de Koning, van Soerabaya. — Schneider, van Sambas.

HOTEL DER NEDERLANDEN. D. Visser, van Soerabaya. — W. H. Waaldock, G. van Berckel, J. van Hattem, G. L. Bronner, J. E. de Man, Pels Rijken en J. P. Wouters, van de reede. — Geo. Newel, van Soerabaya. — L. A. P. H. baron van Heeckeren tot Waijen en echtgenoot, van Buitenzorg. — J. C. Bronner, van de reede. — J. K. van der Halst, van idem. — J. B. Post, van Newcastle.

ROTTERDAMSCH HOTEL. Deppel, van Samarang. — Mr. G. A. A. de Nijls van Groll, van Djatie. — Cornelissen, van de reede. — Bijleveld, van Onrust. — A. J. H. Ooijen, van idem.

MARINE HOTEL. Heijdorn, van Palembang. — J. de Ruijter, van Port Philip. — J. Jansen, van Amsterdam. — J. M. R. Marin Gouge, van idem. — D. Vroede en echtgenoot, van Toeban. — A. J. Corijn, R. J. Adams, W. Maas Goesteranus, E. A. Hennige en Steijn Parvé, van de reede. — P. Ouwehand, van Probolingó. — J. P. Carst, van Cheribon.

JAVA HOTEL. R. J. Rijken, van Rotterdam. — Corns. Vonck, van idem. — J. C. M. van Strijen, van Hobarttown. — A. Hoogenstraaten, van Rotterdam. — A. W. Funch, van Calcutta. — Netscher en echtgenoot, H. A. Bégeman en I. F. F. Renaud, van Rotterdam. — Corns. de Groot en familie, van Batjan. — Aquario Boachie, van Buitenzorg. — I. A. de Santa Anna. — I. M. de Thutos Bianco.

Advertentien.

Getrouwd:

C. L. DANKMEIJER

en

J. C. F. L. DINGER.

BATAVIA, 24 Augustus 1854.

(1290)

Voorspoedig bevallen van een ZOOËN, M. F. E. Mes, echtgenoot van

H. G. DAHMEN.

SERANG, 28 Augustus 1854.

(1303)

Op den 3den Julij j.l. overleed te Terwolde, nabij Deventer, na een langdurig en smartelijk lijden, onze hartelijk geliefden vader Cornelis Corver, in den ouderdom van ruim 55 jaren.

Uit aller Naam,

(1279)

PETRUS CORVER.

SAMARANG, 26 Augustus 1854.

Vendutie op Maandag den 4 September door Vaupel & Co.

voor het Atelier van de heeren Zakara & Audineau,

van eene groote hoeveelheid Wagens, als: Calèches Françaises, Victoria's voor 4 personen, nieuw model Mylords, Mylords Françaises, Tentwagens, Koetsen, Palanquins, Palanquins Coupés, Handwagens in soorten, Reiswagens, Bendies enz. en verschillende gebuikte Rijtuigen. — De fabrickanten staan voor de soliditeit der nieuwe Rijtuigen gedurende twee achtereenvolgende jaren in.

(1278)

LET WEL!

De Rijtuigen welke op Maandag den 4den September door Vaupel & Co. zullen worden verkocht, zijn te bezichtigen op Zondag te voren, in het Atelier van de heeren ZAKARA & AUDINEAU, van des morgens 10 tot des namiddags 4 ure.

(1315)

Op de Vendutie van Dingsdag den 5 dezer

zullen alsmede worden verkocht:

13 balen Katoenen Garens, 1 kist Adr. Rood Katoen, voorts diverse andere soorten Lijnwaden, Champagne, Rijnwijn, Portwijn.

Een Span goed gedresseerde Zwarte Macassar Paarden.

(1305) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

BOEKEN-VENDUTIE

in DE HARMONIE.

op Dingsdag avond 5 September 1854.

De Boekhandelaars Van Haren Noman & Koff zullen ten voormelden dage en plaatse publiek verkoopen:

Eene kleine, doch nette collectie Boekwerken in diverse Talen, waaronder: Nieuwe geillustreerde Prochtwerken; Moderne Klassieken; Militaire- en Wetenschappelijke Werken; Kaarten van Oost-Indië van Derfelden, benevens eenige Albums gebonden Piano- en Zangmuzijk.

De Catalogus is gratis verkrijgbaar, en de Boekwerken liggen op den dag der Verkoop voor een ieder ter inzage.

(1282)

Op de Vendutie van Dingsdag den 5 September 1854,

zal alsmede worden verkocht, precies ten 11 ure:

het Engelsche schoenerschip Tima, groot 84½ lasten, met deszelfs opged en toebehooren, eene laadpraauw, groot 1 koyang en eene dito, kleiner.

(1312) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

DE FAMILIE KROONBERG. (vervolg.)

Madam WALDNER schudde al weenende het hoofd. Mrs. WILKENS kan mij niet missen, de kleine ELLEN nog minder, en wat zou ik daar doen? MARIE is gelukkig, ook zonder mij, en als hare moeder mag ik mij toch niet aan de wereld te kennen geven. Haar vader, die haar nooit heeft gezien toen zij nog bij mij was, moet haar thans aan liefde vergoeden, wat hij haar op eene andere wijze onttrokken heeft; dat heeft hij mij beloofd, wanneer ik heen ging, of liever, wanneer ik stierf; want hij dacht dat ik het kind mede naar Amerika zou nemen, en ik liet hem in dat geloof, zoo bang was ik voor zijne hardvochtigheid, zoo weinig bouwde ik op zijne liefde voor zijne dochter, die hij nooit had verlangd te zien. — Gij wilt derhalve niet naar Duitschland terugkeeren, om daar bij uw kind uwe overige levensdagen door te brengen? Want al mogt ook MARIE mijne hand afslaan, dan heeft mijne moeder in haar testament zoo moederlijk voor haar gezorgd, dat zij beiden in welstand en op uw gemak kunt leven. MARIE heeft een eigen, fraai gemeubileerd huis. Waarom wilt gij in afhankelijke betrekking bij eene vreemdelinge in een vreemd land blijven?

Madam WALDNER — want haren wezenlijken naam heeft zij toch nooit weder aangenomen — volhardde bij hare weigering, en GASTON kon niets van haar verkrij-

gen dan de belofte, dat zij over eenige jaren zou volgen.

De redenen, waarom de goede vrouw bij deze weigering bleef, kon GASTON niet raden. Ook kon hij niet besluiten haar het treurige misverstand mede te deelen, dat hem naar Amerika had gebracht; want hij gevoelde te zeer, welk een middelrijk verwijt daarin voor haar lag, die door de geheimzinnige wijze, waarop zij haar kind in handen zijner moeder had gespeeld, in plaats van voor haar edele weldoenster haar hart vol vertrouwen uit te storten, den zoou dezer vrouw uit zijn vaderlijk huis had gedreven, en bovendien de nagedachtenis dezer edele vrouw in smadelijke verdenking gebracht. Dit alles was toch slechts door een gelukkig toeval, zoo als de wereld het noemt, verhinderd. GASTON zag echter daarin de beschikking der Voorzienigheid, die hem om den wille der deugden zijner verheerlijkte moeder uit zijn treurigen waan gerukt had.

Madam WALDNER beloofde hem den anderen morgen een brief voor hare dochter te zenden, waarbij de stukken zouden worden gevoegd, die MARIE met hare ouders bekend maakten. — Ik laat het aan mijn kind over, zeide zij, om u tot vertrouwd van het geheim te maken, maar slechts in geval zij uwe echtgenoot wordt, anders niet; want ik heb van haren vader eene plechtige belofte afgelegd, dat alleen zijn kind en eenmaal haar echtgenoot hem zouden kennen. Slechts onder deze

voorwaarde stelde hij mij onze trouwcel ter hand, die ik anders niet zou gekregen hebben, daar de geestelijke mij onbekend was, die ons des avonds in de kapel van zijn kasteel heeft getrouwd.

GASTON beloofde volgens haren wil te zullen handelen; en nadat hij den volgenden morgen het pakket, vergezeld van eenige vriendelijke afscheidswaarden van SARAH, had ontvangen, verliet hij Washington, en kort daarop Amerika, in een vrij slecht, oud, Engelsch zeilschip. Daar hij bij zijn vertrek van Kroonsberg slechts het overschot van het hem door zijne moeder aangevoerd reisgeld had medegenomen, was zijn gereed geld zoo gsmolten, dat hij niet in de kajuit, maar tusschen de deks plaats nam, en daarbij nog hopen moest te Liverpool van een bankier, die hem op zijne groote reis geld op een credietbrief had uitbetaald, weder herkend te worden, en van hem eens som ter leen te krijgen, waarmede hij het Zuidelijke Duitschland en zijne geboorteplaats bereiken kon, want verder dan Duitschland reikte zijne beurs niet.

De meesten zijner reisgenooten aan boord waren verongelukkete landverhuizers, die met het laatste overschot van hun vermogen den terugtocht naar Europa betaald hadden. Dit verblijf tusschende, op zijnen overtocht, oefende voor het overige een weldadigen invloed op zijn karakter uit. Nog geen acht dagen geleden zou het voor den grafelijken democraat eene ontzettende

VENDTIE

De Ondergeteekende zal op Donnerdag den 7 dezer op vendutie
 100 vaatjes Boter, 30 Kisten Bordeaux Wijn,
 Likeuren van *Wijn en Fichinsk*, Zijer- en Pleetwerk,
 Jutlanden Dappelen, Singapore Rook, en
 12 kisten, 30 vaatjes
 2 manden, 16 vaatjes Saucijzen,
 27 Dikke Zwitsersche Kaas.
 (1373) A. VAN OMMEREN & Co.

Vendutie op het Land Tjibodas in het Buitenzorgsche,

Op Zaterdag den 9 September aanstaande, voor rekening des boedels van wijlen den chinees *Tan Ginko*, van Paarden, Buffels, Karren, Huismeubelen, eenig Zilver, en hetgeen te voorschijn zal worden gebracht; en tegen 11 ure, 400 staks Zilveren Spaansche Matten.
 De geassumeerde Excouteur,
 (1276) F. N. VON ENDE.

Op een nader te bepalen dag zullen de *WONINGEN* van het Land *Klappa Noengal* publiek geveild worden, zijn echter ook uit de hand te koop bij
 (1297) T. CRONE.

Verkoop van het Logement: HOTEL BATAVIA.

In den loop van de maand October aanstaande zal op Publieke Vendutie — den dag door het Venda-departement nader te bepalen — verkocht worden: het voornoemde **HUIS** en **ERF**, gelegen in blok N, 3de deel, sectie I, nummer 84, buurt of wijk Rijswijk, verpandingsnummer 5758.
 Het Hoofdgebouw bevat 13 Franse kamers en de Bijgebouwen 10 kamers voor Loges, benevens 1 billardkamer, 2 beste kamers met marmer belegd, 3 badkamers, 1 wagen remise, 20 bedienden woningen, stalling voor 62 paarden, en bevindt zich alles in uitmuntend goeden staat.
 (1275) W. JACOBSEN, q.q.

A VENDRE:

en gros et en détail, de très-bons Vins en barriques nouvellement arrivés, des marques de
 B. & C. — *Baour & Co.*, Marou Médoc.
 S.F. — *Sourin*, St. Julien Médoc.
 V.O. & F. — *veuve Dubois & Fils*, Médoc.
 S.S. & Co. — *P. de Sausville*, Beaulieu Médoc, chez
 (1300) L. PLATON.

Bij de ondergeteekenden zijn op nieuw ontvangen op verkrijgbaar:

Zijden Dassen, *Watersnif Jassen*, Engelsche Petten, Corsetten, Fijne Merino Onderhemden voor Heeren en Dames, Engelsche Kuffels, Schermspelen, Scharen, Aansetrijmen, Galvanische Kettingen, met en zonder batterij, soorten van Engelsche Besluit, als: Cabin, Fancy, Arrowroot, Soda, Abernethy, enz., enz.
 (1306) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

SOERABAYASCHE AARDAPPELEN,

beste en grootste soort, per halve pikol, bij
 (1308) LAUGIER & ESMIOL.

SELTERS WATER van A. 1854.

Het Kantoor van de Minerale Wateren van het Hertogdom Nassau zond aan de ondergeteekenden per het schip *de Jonge Jas*, 100 Manden Selters Water op 1/2 kruiken.
 (1298) VAN DEN BIESEN & ZOON.

PRIJZEN DER KLEEDSTUKKEN

MAGAZIN VAN HEEREN MODE-ARTIKELLEN, VAN S. D. BRANDON.

ROKKEN EN JASSEN.	
Superfijn Zwart Laken Rok	f 20.—
Thibet Rok	30.—
Jas	30.—
Buis	25.—
Zwart Orleans Jas of Rok	20.—
Paletot of Buis	15.—
Wit of geel Graslinnen Jas of Rok	10.—
Effen of geruit Ecu Jas of Rok	10.—
Wit Katoen Jas. Rok of Paletot	8.—
Buis	4.—
Heeren Ochtendjassen van div. stoffen	f 10.— à 20.—
PANTALONS.	
Superfijn Zwart Satin de laine Pantalon	f 25.—
Tricot Pantalon	25.—
Gekleurd Casimir en Tricot Pantalons	20.—
Zomerstof Pantalon	10.—
Wit Linnen Drill Pantalon	8.—
Jaems of Keper Pantalon	6.—
Gekleurd Ecu Pantalon	8.—
VESTEN.	
Geborduurd Thibet en Satin Vest	f 20.— à f 25.—
Effen Thibet Vest	15.—
Balvest met Goud en Zilver	f 14.— à 16.—
Gekleurd Zijden Vest	10.— à 14.—
Zwart Satin Vest	10.— à 12.—

Gekleurd Piqué Vest	f 6.— à f 8.—
Effen wit Piqué Vest	6.—
ONDERGOEDEREN.	
Witte Overhemden	per dozijn f 20.— à f 60.—
Gekleurde Overhemden	30.— à 48.—
Flanelen-Borstrokken	30.— à 40.—
Lamswolven-Borstrokken	36.— à 60.—
Witte Cabanijen	20.— à 24.—
Gekleurde Nachtpantalons	20.— à 24.—
VOOR HEEREN MILITAIEREN.	
Superfijn blaauw Laken Uniform-Rok of Jas met Passanten	f 60.—
Uniform-Rok of Jas voor Marine Officieren met Knoopen en Passanten	65.—
Blaauw Thibet Uniform-Rok of Jas voor Infanterie en Marine Officieren	40.—
Superfijn blaauw Laken Schutters Rok	40.—
Everlasting of Thibet Schutters Rok	25.—
VOOR LIVERIJ BEDIENDEN.	
Gekleurd Laken Koetsiers-Rok of Jas met wit of geel Galon afgezet	f 40.—
Gekleurd Laken Buisjes voor Huisjongens of Palfeniers met wit of geel Galon afgezet	30.—
Zonder Galon	f 5.— à f 10.— minder.
Wit Keper Pantalons voor Koetsiers of Huisjongens	4.—
Gekleurd Laken Liverij-Vesten	8.—

Rovengenoemde garandeert voor de beste bewerking, alsmede voor de beste Fournituren en de spoedige levering. Het Magazijn wordt dagelijks met de nieuwste Heeren Mode-Artikelen vermeerderd. Indien de Goederen niet volgens de bestelling geleverd worden, behoeft men dezelve niet te ontvangen. NB. NB. Alle bovengenoemde prijzen zijn à contant of berekend op een credit van ééne maand. (158)

UIT DE HAND TE KOOP.

Twee gezonde, goed gedresseerde en goed loopende *Wentlepaarden*. Adres
 (1280) W. JACOBSEN.

TEHUUR een huis op Kramat adres f 80.— 's maands, adres
 (1314) J. R. KLEYN, Notaris.

TEHUUR Een Huis op Moleenvliet, oostzijde, laatst bewoond door den heer *W. Jacobsen*. Te bevragen bij
 (1351) W. F. GLSBERG, q.q.

Societeit de Harmonie. Thé-dansant op Vrijdag den 8sten September aanstaande, des avonds ten acht ure.
 De Secretaris,
 (1301) D. W. SCHIFF.

De Firma **L. Campredon & Co.**, met den 1sten September 1854 likwidende, zoo worden Debiteuren en Crediteuren verzocht, ten spoedigste hunne schulden aan te zuiveren en hunne vorderingen te ontvangen bij den ondergeteekende likwidateur
 (1296) L. CAMPREDON.

REVALENTA ARABICA

van **BARRY DU BARRY & Co.**, te Londen. Hoofd-Dépôt voor Batavia, de heeren VAUPEL & Co. (961)

PAS ONTVANGEN:

Versche Hammen. Gerookt Vleesch. Delftsche Boter. Selterswater op halve kruiken, bij
 (1307) LAUGIER & ESMIOL.

LIQUEUREN

van **WILMUND FOCKINK**, te Amsterdam. Wij nemen de vrijheid door deze kennis te geven, dat wij de Anisette, Curaçao, Persico, Vanille, alsmede het Rins Maag-, Rins Oranje- en Groene Pommerenzen Bitter direct van meergenoemden Distillateur ontvangen.
 (1299) VAN DEN BIESEN & ZOON.

TE KOOP POLITOER,

(1281) bij W. JACOBSEN.

MAKASSERSCHE ROODE VISCH, pas aangebragt.
 (1286) J. F. TENTÉE.

SCHILDPADSOEP EN SCHILDPADBEESTUK,

op Donnerdag 31 dezer.
 (1297) J. F. TENTÉE.

CITRATED SODA

for making EFFERVESCENT LIMONADE.
 (1289) N. LANGE.

TONG,

Likdoornsnijder. Gang Patjenongas. (1300)

gedachte zijn geweest, in gezelschap van zulke menschen tusshendeks eens secessie te doen, en met hen hun besumpen verblijf en slechten knut te deelen. Thans, sedert hij weder wist dat hij de zoon zijner moeder was, kwam hem al, wat daar buiten lag, beuzelachtig voor, en vele dingen, die hij vroeger voor onontbeerlijk had gehouden, verloron alle waarde in zijne oogen, en wijl anders, waarop hij vroeger met aandacht had bezien, thans groote waarde ontvingen. Te Liverpool was de koopman, van wien hij vroeger geld op zijnen creditbrief ontvangen had, overleden en den opvolger was hij volstrekt onbekend. Er bleef hem derhalve niets over, dan aan *MARIE* te schrijven en geduldig te wachten tot zij hem antwoordde. Hij schreef aan haar: "Van Amerika terug zijnde, verlang ik niets vuriger dan naar *Kroonberg* weder te keeren en u wegens mijn vertrek verschooning te vragen; maar ik heb geen geld meer. Zoodra gij mij eene kleine som onder het hienbij gaande adres zult hebben toegezonden, vertrek ik. Verzeer mij ook schriftelijk van uwe vergiffenis, opdat ik u niet vol angst onder de oogen trede. Gij zult mij uwe vergiffenis niet weigeren, wanneer gij besent wat ik geleden heb bij een denkbeeld, dat de grondvesten mijns levens deed schudden. Tot aan het einde mijns levens kan ik God niet genoeg danken, dat hij deze vreeselijke twijfeling van mij heeft genomen."

"Nog vroeger dan hij had verwacht, kreeg hij antwoord. "God dank, graaf *GASTON*," schreef zij. "dat gij weder los ver terug zijt, en dat wel zonder uwe waanzinnige verdenking. Ondankbaarste aller zonen! hoe kunt gij u de liefde der gravin herinneren, en daarin de liefde eener moeder miskennen! Gelukkig heb ik, de vreesdelinge, de zaak beter begrepen, en derhalve de twee documenten in handen van den advocaat *MARINUS* gelaten, die er in toemende ze tot uwe terugkomst te bewaren, nadat ik hem met uwe dwaling had bekend gemaakt. Graaf *BARON* weet niets. Hij vraagt mij altoos naar tijding van u, maar is, blijkbaar niet bedroefd wanneer ik hem die niet gevee kan. Gij vindt derhalve alles zoo als gij het hebt verlaten, op den heer *KROONBERG* na, die Roomsch geworden en nu leermeester bij het Catholische gymnasium der residentie is."

XI.

Alles was in het dorp en op het kasteel *Kroonberg* op de been. De *meule* — zoo als *MARIE* thans genoemd werd — had gezegd dat de jonge graaf heden zou terugkomen. De zoon wierp haar vrolijk schijnsel op de

geheele omstreok, en *MARIE* stond niet meer in rouwgewaad, dat zij sedert den dood der gravin heden voor het eerst weder had afgelegd, aan een venster van het kasteel. Vervolgens trad zij op het balkon, dewijl zij van daar den weg een geheel eind kon overzien; want zij kon haar ongeduld niet meer beteugelen. *BARON* was er niet; hij had zich bij *MARIE* door een paar regels geexcuseerd, in welke hij eene onpasselijkheid waggaf, die hem verhinderde nit te gaan, maar hij gaf het verlangen te kennen, dat *GASTON* bij hem mocht komen, daar hij hem hoe eer hoe liever wenschte te spreken. *MARIE* was blijde dat hij niet tegenwoordig was. Zij gevoelde dat degene, die *GASTON* de vreeselijke verdenking had ingeblazen, welke hem die niet voorvaderlijk kasteel had verdreven, hem onmogelijk op den drempel er van kon welken zijn.
 Klokgetui en kansenhooren lieten zich thans hooren, en op een gedeelte van den graven weg, dat men tuschen de bomen van het park door zien kon, verhoef sich eene stofwolk; dit was *GASTON*'s rijtuig, dat ingehaald en omringd door eenige van hunne ploegpaarders weggeloopt, jonge boeren, werkelijk spoedig aankwam.
MARIE's hart klopte hevig. Zoo lang *GASTON* op het kasteel was, had zij geen onder gevoel dan dat eener teedere suster voor hem gekoesterd; maar sedert zijne

GRAND EMPRUNT D'ÉTAT

du Gouvernement de Hesse.
De 6,725,000 Dollars, à être remboursé
par 16,288,610 Dollars,
ou 2,400,000 Livres, Sterlings.

EXTRAIT DE L'ÉDIT ÉLECTORAL.

Cet Emprunt d'État contracté dans l'année 1843, par le Gouvernement de l'Électorat de Hesse, avec le consentement de la Chambre des Députés, par la Maison de Banque de Messrs. *Rothschild & Fils*, consistant en 6,725 Series de 25 coupons cheque, à être remboursé par 60 distributions d'une telle manière que le Capital reçu de 6,725 000 Dollars sera repayé par 16,588,610 Dollars par les 108 125 Dividends suivants.

14 Dividends de Dollars 40,000	Dollars 560,000
23 " " " 36,000	" 792,000
24 " " " 32,000	" 768,000
60 " " " 8,000	" 480,000
60 " " " 4,000	" 240,000
60 " " " 2,000	" 120,000
120 " " " 1,000	" 120,000
180 " " " 1,000	" 180,000

Du 1er Décembre 1843, au 1er Juin 1855, il y a vingt tirages qui auront lieu tous les six mois; et du 1er Juin 1856, au 1er Juin 1859, il y aura quarante tirages, à laquelle époque il faut que tous les coupons soient remboursés.

Le 1er de Juin et de Décembre de chaque année mentionnée dans le Prospectus pour que le tirage prenne place sont ceux des Series, et un mois après aura lieu la distribution des prix d'argent parmi les coupons de ces Series choisies selon le Prospectus.

Le 1er Décembre 1854,

aura lieu par autorité du Gouvernement le dix-neuvième tirage de Vingt Series ou Cinq Cents Coupons de cet emprunt et de ceux mentionnés lesquels gagneront dans le tirage du 1er Janvier les Cinq Cent Dividends suivants.

1 Dividend de Dollars 36,000	36,000
1 " " " 8,000	8,000
1 " " " 4,000	4,000
1 " " " 2,000	2,000
2 " " " 1,500	1,500
5 " " " 1,000	1,000
10 " " " 400	400
20 " " " 200	200
31 " " " 120	120
435 " " " 55	55

500 Dividends.

Le tirage se fera en public, sous la direction immédiate des Employés appointés par le Gouvernement et du Notaire du Gouvernement; avec les formalités d'habitude.

Le tirage se fera par le moyen de trois Roues. Le 1er Décembre 1854, d'une Roue No. 1, 20 Series, consistant de 500 numeros de coupons seront tirés, les 300 nombres tirés seront le 1er Janvier, suivant mis dans la Roue No. 2 et les 200 prix dans la Roue No. 3. Le tirage des 300 prix prendront lieu à la manière accoutumée. Nommement un numéro est tiré de la Roue No. 2, et simultanément un prix de la Roue No. 3, ce sera continué jusqu'à ce que tous les prix sont appropriés à leurs numeros cheque numero qui reste dans la Roue No. 1 et le 1er Décembre est un blanc, mais le propriétaire a le droit d'avoir le même numéro publié encore pour le prochain tirage qui a lieu le 1er Juin 1855, en payant deux tiers de ce qu'il a payé premièrement pour ses actions.

Le résultat sera immédiatement après le tirage publié dans les Journaux *Mishahi*, et par des listes qui seront envoyés à chaque actionnaire.

Les prix seront payés en espèces à celui qui a le billet gagnant immédiatement après le tirage.

Prix des BILLETS pour cette distribution.
Un Billet. \$ 12.—

L'acheteur d'un certain nombre de billets peut avoir cet avantage.	
Six BILLETS.	\$ 60.—
Trente idem	" 120.—
Trente idem	" 240.—
Soixante cinq idem	" 480.—
127 BILLETS.	" 960.—

On peut se procurer des BILLETS et le Prospectus chez **H. M. VAN DORP**, libraire à Batavia.

J. A. SCHWARZSCHILD FILS,
Banquiers et Récepteurs Généraux.
FRANKFURT, 15 Juin 1854. (1120)

Services Maritimes des Messageries Nationales de France.

De stoomschepen dezer compagnie vertrekken tweemaal s'maands van Alexandrië, na aankomst der Oost-Indische mails, naar Marseille direct, en naar Italië, Spanje en Portugal, Griekenland en Turkije.

Reizigers direct naar Marseille gaande, hebben niet noodig quarantaine te Malta te houden, en moeten alleenlijk zij welke over Napels, Civita Vecchia, Livorno en Genua gaan, daarvoor 24 uren te Malta blijven.

De schepen vertrekken denzelfden dag van Alexandrië als die der Oostenrijksche Lloyd naar Triest, en der P. en O. Comp. naar Southampton en Reizigers kunnen 3 à 4 dagen vroeger in Engeland of Nederland zijn als via Southampton.

Passagiers, die zich op de verscheiden plaatsen wenschen op te houden, kunnen niet een volgende boot vertrekken, zonder daarvoor meer te moeten betalen, en is dit geldig voor den tijd van 6 maanden.

Wegens nadere informatie gelieve men zich te wenden aan de agenten:
Te Batavia *Metsendorff Wilmans & Co.* Te Suez *A. de Goutin.* Te Kairo *Aug. Clément.* Te Alexandrië *Giretto.* (1316)

DRUKKERIJ, BOEK-, PAPIER- EN KANTOORHANDEL te SOERAKARTA.

De ondergeteekenden berigten hiermede, dat zij ter hoofdplaats Soerakarta hebben opgericht een tak van hunne zaak te Samarang, onder de firma

GEBR. HARTEVELT & Co.

Genoemd établissement is ruim voorzien van alle soorten van Post-, Schrijf- en Teekenpapier, Roode, Blauwe en Zwarte Inkt, Stalen-, Veeren- en Glazen Pennen, Lak, Ouwels, Potlooden in soorten, eene menigte keurig gebonden Kinderwerkjes, Schoolboeken, Kantoor- en Koopmans Blanco Boeken, en alles wat verder tot dit vak behoort.

ALLE DRUKWERK, zoowel in de Holland- sche als in de Javaansche Taal, wordt met spoed en netheid uitgevoerd; wordende hierbij opgemerkt, dat overeenkomstig de algemeen heerschende gewoonte, alle drukwerk slechts à contact kan geschieden.

(1288) OLIPHANT & Co.

Geillustreerde Tijdschriften.

JAARGANG 1855.

PER MAIL ARRIVERENDE.

Illustrated London News, per Jaar.	£ 52.—
P'illustration, per Jaar.	" 36.—
Illustrirte Zeitung, per Jaar.	" 45.—
Punch London Charivari, per Jaar.	" 60.—
Lectuur voor de Huiskamer, Hollandsch oorspronkelijk geillustreerd Maandschrift.	" 10.—

De verzending voor Java, franco per post, verhoogt de abonnements-prijs ad 10/6 per vol. deurs.

Bestellingen op alle andere Hollandsche en Buitenlandsche Tijdschriften worden geregeld per Mail uitgevoerd.

Om den Jaargang 1855 direct bij aanvang te verkrijgen, worden de aanvragen ten spoedigste ingewacht, te Batavia bij
(1243) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

ADVERTISEMENT. News from the Seat of War. The Straits Times and Singapore Journal of Commerce.

The above Journal, established ten years, is the largest Newspaper published in the Straits of Malacca and contains the best, exclusive and latest news and Telegraphic despatches from its own correspondents at London, Marseille, Triest, Malta and Constantinople.

Annual Subscription 10 dollars.

Orders addressed to the undersigned will be strictly attended to
LANGE & Co.

BATAVIA, August 1854. (1150)

Bij de toenemende belangrijkheid der geillustreerde en andere journales, meen ik mijne begunstigers te moeten uitnodigen, zoo spoedig mogelijk hunne abonnementen op te geven voor 1855, op de

Illustrated London News à ...	£ 52.— per jaar.
Illustration	" 36.— " "
Illustrirte Zeitung	" 45.— " "
Revue des Deux Mondes	" 52.— " "
The Punch	" 60.— " "

Terwijl ik hen tevens verzoek mij hunne opgaven te doen toekomen, voor alle verder verlangd wordende Tijdschriften, als:

Journal des Demeiselles	£ 12.— per jaar.
Trévor	" 16.— " "
Aglaya	" 9.— " "
Tollet	" 12.— " "
Revue Britannique	" 36.— " "

enz., enz., die alle geregeld per mail zullen ontvangen worden.

(1244) H. M. VAN DORP.
BATAVIA, Augustus 1854.

Het stoomschip *Meningla* der Nederlanden, gezagvoerder *Meighton*, zal op den 8 dezer van hier vertrekken naar Singapore, over Muntok en Riouw.

Nadere informatie te bekomen ten kantore der directeuren
(1302) **MACLAINE, WATSON & Co.**
BATAVIA, den 1 September 1854.

Stoomschip Padang.

Het vertrek van bovengenoemd stoomschip naar Padang en Benkoelen, is bepaald den tweeden dag na aankomst der verwacht wordende landmail.

Voor passage gelieve men zich te wenden tot de Agenten,
(1309) **B. KOPERSMIT & Co.**

Het vertrek der stoomboot *Banda*, naar Samarang en Soerabaya, is bepaald 24 uren na aankomst der verwacht wordende landmail, of uiterlijk den 7den dezer.

Voor passage en nadere inlichtingen gelieve men zich te wenden tot de Agenten,
(1310) **B. KOPERSMIT & Co.**

Passage pour Bordeaux.

Le navire neuf, en voilier de première classe le *Prophète*, capitaine *Edouard Guérin*, partira de Batavia pour Bordeaux le 8 Septembre irrévocablement.

S'adresser au capitaine *Guérin*, Hôtel Rotterdam ou chez les agents
(1304) **BUSING, SCHRODER & Co.**

Voor Passage naar Nederland of Engeland

biedt zich een uitmuntende gelegenheid aan met het snelzieldende Nederl. schip *Vier Gezusters*, kapt. *P. Verschuur*.

Nadere informatie zijn te bekomen bij den Gezagvoerder, en te Samarang en hier bij de Agenten,
(1291) **B. KOPERSMIT & Co.**
BATAVIA, den 1 September 1854.

Voor Passagiers naar Nederland wordt aangeboden het Nederl. Barkschip *Pauline*, kapt. *B. J. Post, Jr.*, hebbende een zeer ruime kajuit, geschikt voor een talrijke familie, benevens een hut op dek, zullende omstreeks het laatst van October de reis aanvaarden.

Adres bij de Agenten
(1292) **HAAGER & SCHUERMAN.**

Passage naar Nederland

met het snelzieldende excellent ingerigt Nederlandsch schip *Jacoba en Cornelia*, kapitein *G. H. Lodewijks*, om in den loop der maand October van hier te vertrekken.

Adres bij de Agenten
(1311) **G. SUERMONDT & Co.**

vlingt had zij zoveel angst om hem doorgestaan, zij had niet zulk een verlangen naar zijne terugkomst gereikhalst, zich zoo in zijn lijden verdiept, dat het vroegere kalme gevoel geheel op den achtergrond was geschoven. Wanneer een meisje gedurende een geheel jaar door een aaneenschakeling van omstandigheden gedwongen wordt hare gedachten met het beeld van een jongman bezig te houden, is het natuurlijk, dat dit beeld eindelijk niet meer uit haar hart wijk, ook wanneer de zaken veranderen en de zorgen verdwijnen.

Maar ging de stoep van het kasteel af en het voorplein op. Zij, die aan alles dacht, had Gaston een zijner rijtuigen, benevens zijnen ouden kamerdienaar, tot de maats stad te gemeet gezonden; de origen van het grafschap mocht niet in een gewoen huurrijtuig zijner dienst doen, en wijd geopend stonden de wet bloemen veldende ijzere poortvingels.

Het rijtuig bleef stil. Een groot, rank gebouwd, bleek man, die saw *MAIR* zoo vreemd voorkwam, alsof zij hem in haar leven niet had gezien, sprong er uit, greep hare hand, en bracht die aan zijne lippen. Zij sidderde van angst, want het bleek lichaamtje; zij trachtte te spreken, zij bewoogde het handje malen de lippen; maar geen woord kwam er uit. Slechts hare oogen, welke angstig in die van den man waarden, hadden eene taal. Toen glimlachte hij, en een zoen glimlach herkende zij hem, even als hij haar vroeger aan hare stem had

herkend. "God dank!" riep zij, "nu herken ik u weder aan de gelijkenis op uwe moeder. Dat was haar glimlach!"

De omstanders hadden ook eene gelijkenis gevonden, maar — zonderling genoeg — tusschen de jonge lieden zelve. "Men zou haast op het denkbeeld komen, dat het broeder en zuster waren," zeide de oude kamerdienaar tot *GAZON*, die *GASTON* vol blijdschap welkom heette, en welke hij de hand schudde; daarop had hij nog voor ieder der andere dienaren een hartelijk woord; eindelijk bond hij *MAIR* den arm en leidde haar de hoogte stoep van het kasteel op. Toen zij boven in de zaal alleen waren, greep hij hare beide handen en zeide, terwijl hij haar strak in de oogen staarde: "Maar, hoe schaam ik mij voor u! Ik kleingeestige, ik dwaas, die ik was!" — "Maar dat is nu toch over," fluisterde *MAIR*, terwijl zij zich los maakte, en zij voegde vol verlegenheid, om maar iets te zeggen, er bij: "Uw oom heeft mij laat gegeven u te melden, dat onpasselijkheid hem verhindert om over te komen, en een spoedig bezoek van u hem aangenaam zou zijn."

GASTON fronste zijn voorhoofd, maar zeide niets. Hij ging vervolgens met *MAIR* in elke kamer, in elke laan van het park, en begroette met blijde herinneringen zijner kindsheid, dit kasteel, dat hij eens had veracht, en dat hem nu als een vermist, maar gelukkig wedergevonden kleinood voorkwam. Wien zal

het verwonderen, dat hij op den avond van denzelfden dag ook het beste kleinood vond — *MAIR*'s hart.

Toen hij van zijn geluk zeker was, haastte hij zich om uit zijne reischatonille het pakket te haalen, dat *MAIR* van *WALDNER* hem had ter hand gesteld. Zij braken het open. Eerst vielen hun rene menigte geel geworden brieven in handen. *MAIR* las; *GASTON* hield haar met zijn eenen arm omvat, en keek in hetgeen zij voorlas. Het waren minnebrieven; de brieven van het meisje waren met *F.* die van den minnaar met *E.* ondertekend. De laatste dring op eene geheime echtverbinding bij het meisje aan. Daar zijns broeders huwelijk kinderloos was, had hij voor haar en voor zichzelf de beste uitzichten in de toekomst; voor het tegenwoordige echter was het onmogelijk in het openbaar met haar als zijne vrouw op te treden, daar zij op hem zijne schoon-zuster zou hebben vernomen, dat hij vol schulden zat.

(Wordt vervolgd.)

Voor Passage naar Nederland wordt aangeboden het Nederlandsch schip *Jacoba & Christida*, gevoerd door kapt. J. C. Berk, voerende eenen bekwamen scheepsdoctor. Dit schip is bekend wegens deszelfs vlugge reizen, alsmede wegens deszelfs nitmuntende inrigtingen; hetzelfde is bovendien goed uitergerust voor den overvoer van Passagiers, zoodat deze gelegenheid zich bijzonder aanbeveelt. Men adresseer zich te Samarang bij de heeren *Dorrepal & Co.* en bij den Gezagvoerder, of alhier bij de Agenten

(1293) HAAGER & SCHUURMAN.

Voor Passagiers naar Nederland en Soerabaya wordt aangeboden het welbekende Fregatschip *Elisabeth Anthonia*, kapitein J. Jansen, daartoe nitmuntend en zeer ruim ingerigt, ook voor groote Familiën, voerende eenen gepromoveerden Dokter. Dit schip zal waarschijnlijk in het laatst van October de reis van Soerabaya naar Nederland aanvaarden. Adres te Samarang bij de heeren *F. D. Granpré Molière & Co.* en alhier bij de Agenten

(1294) HAAGER & SCHUURMAN.

Voor Passage naar Nederland en naar Samarang wordt aangeboden het snelzeilend Nederlandsch Barkschip *Cornelia*, kapitein H. Visser. Dit schip zal in het begin der volgende week de reis naar Samarang aanvaarden, om dezelve van daar via Batavia naar Nederland voort te zetten. Adres te Samarang bij de heeren *Dorrepal & Co.* en alhier bij den Gezagvoerder en de Agenten

(1295) HAAGER & SCHUURMAN.

Naar Soerabaya zal tegen het midden der volgende week vertrekken het nieuw gebouwd barkschip *Willem Daniel*, kapitein Titus de Meester. Dit schip heeft bijzondere inrigting tot overvoer van Passagiers, is voorzien van eene groote kampanje, eene groote badkamer, zeer ruime hutten en voert een bekwamen geneesheer. Voor nadere inlichtingen gelieve men zich te vervoegen bij

(1274) PAINE, STRICKER & Co.

Passage naar Nederland wordt aangeboden per het snelzeilend, doelmatig ingerigt Nederl. schip *Nijverheid*, kapt. J. C. M. van Strijen, om in de maand September van hier te vertrekken. Adres bij den Gezagvoerder te Cheribon of bij de Agenten

(1270) DE WEERDT, RUYL & Co.

Passage naar Nederland. Het Nederl. schip *Louisa Princes der Nederlanden*, kapt. G. G. Lion, heeft nitmuntende inrigtingen voor Passagiers en zal tegen het eind der maand September van hier vertrekken. Adres bij de Agenten

(1271) DE WEERDT, RUYL & Co.

BATAVIA.

Men schrijft van Bekasi (Ooster Ommelanden van Batavia) het volgende:
Op den 29sten Augt. werd op de galangan (afscheidingsdijkje) eener sawa in de kampong *Bleker* op het land *Kedoeng Gedeh*, het lijk gevonden van zekere Inlandsche vrouw. *Mawan* genaamd, met twaalf gekapte wonden. Bij onderzoek is gebleken, dat gezegde *Mawan* tien dagen te voren bij den Inlander *Raksa*, boedjang van den landheer van *Kedoeng Gedeh* en wonende in den omtrek, alwaar het lijk gevonden is, in eene zeer intieme betrekking was gaan inwonen, doch dat hij eenige dagen daarna van zijnen meester den last had bekomen om zich in de kampong *Kedoeng Gedeh* te vestigen. Men vermoedt nu dat hij *Mawan* niet heeft kunnen overhalen hem derwaarts te volgen en daarop met zijn makker *Bapa Asiedjam* haar afgemaakt heeft en dat vermoeden grondt zich op de omstandigheid, dat beide die personen op denzelfden dag gevlugt zijn. De politie heeft de vliegtelingen doen nazetten en hoopt spoedig deze zaak te zullen kunnen ophelderen.

— Van Cheribon wordt berigt, dat op den 21 Augustus aldaar zijn aangekomen twee Paleubangers, genaamd *Abdul Samat* en *Kassiman* en een Javanen, die verklaarden, de beide eerstgenoemden te behooren tot de bemanning van de te Palembang te huis behoorende, sedert eenige tijd op de Javasche kust varende schip *Orvavia*, gezagvoerder *Tja Kimsiang*, en de tweede passagier op dat alsnu naar Singapore bestemde vaartuig te zijn geweest met nog 59 Javanen, te Samarang ingescheept en zich naar Mekka willende begeven. Die schoener had Tagal met eene lading rijst aan boord den 19den verlaten, doch dienzelfden dag nog was het vaartuig zoo lek geworden, dat het ter middernacht, in weerwil van gestadig pompen, begon te zinken. Al de aan boord zijnde personen, ongeveer 80 zielen, zochten hun behoud in de eenige sloep, die de schoener bij zich had, doch zij sloeg door de gelijktijdige aandrif van zoo vele personen om en dreef spoedig door den golfslag van dien bodem af. De drie genoemde personen hadden zich aan haar vastgeklemd, haar later weder omgekeerd en waren daarmede, zonder iets meer van de schoener of van hunne reisgenooten gezien of vernomen te hebben, te Cheribon aangeland.

Van daar zijn dadelijk kruispraauwen uitgezonden om te trachten de schipbreukelingen te redden, doch vruchteloos; niets is meer van die ongelukkigen, die waarschijnlijk hun graf in de golven gevonden hebben, bespeurd; de schoener is gezond op ruim een halve zeemijl O. N. O. van (edjong Tanah, op zeven vadem diepte en de mast is daar nog 6 à 7 voeten boven water zichtbaar.

— Een particulier schrijven van Montrado, dd. 1 Augustus, deelt ons een dapper wapenfeit van een dier moedige officieren mede, die nu sedert geruimen tijd op

Borneo's Westkust met vernietelen, telkenmale weder het hoofd opstekende opstandelingen te strijden hebben en wij vermeenen onze lezers geene ondiensdienst te doen, dit wapenfeit hier te vermelden. Immers het is de streeklendste belooning voor den krijgsman, dat hij zijne diensten door het algemeen erkend ziet, dat hij weet, dat zijne daden naar waarde geschat worden en hij eene geregte aanspraak heeft verworven op de erkentelijkheid van hen, die vredig en rustig, ver van het oorlogstooneel verwijderd, zich geen denkbeeld kunnen vormen van een veldtocht in Indie, van al de vermoeijenissen en ontberingen, waaraan onze dappere krijgslieden daarbij zijn blootgesteld of van den verraderlijken aard der vijanden, die zij het hoofd moeten bieden. Eere daarom wie eere toekomt! en geen floers der vergetelheid bedekke de roemrijke daden van hen, die hun leven voor Vorst en Vaderland, voor de belangen van den Staat veil hebben.

Bekend is het hier, dat de Chinesche muitelingen onverwachts getracht hebben onze dappere krijgsmagt te Montrado te overrompelen en te vernielen, dat zij in grooten getale in de nacht van den 19 Julij een aanval op de drie versterkte kongsiehuizen aldaar hebben ondernomen, manmoedig werden terug geslagen, doch niet te min in den omtrek, zich overal versterkende, genesteld bleven en van daaruit gedurende 13 dagen ontz troepen bestookten en dag en nacht verontrusten. Tatrijk waren dan ook weder de vermoelijenissen, gevaren en het gebrek, waaraan onze dapperen gedurende die 13 dagen en 13 nachten zijn blootgesteld geweest, dan de, den Nederlandschen krijgsmann eigen moed, vastberadenheid en bedaardheid zegevierden in het einde over die vernietelen, die, zooals wij hopen, het niet ligtelijk weder zullen wagen den Hollandschen Leeuw te tarten.

De bazar te Montrado was in den nacht van den 25 Julij door hen voor het grootste gedeelte in de asch gelegd. Den volgende dag zag men in de nabijheid van het kongsiehuis *Habok*, op een afstand van ongeveer 900 passen, twee hunner bentings verrijzen, waaraan zij daags onvermoeid werkten, totdat op den 27 Julij, des morgens ten 7 ure, door hen een lillavuur op het kongsiehuis werd geopend. Eene dier bentings bragt zijne projectielen met een vervaarlijk gedruisch tot op een honderdtal passen achter het kongsiehuis en nadat dit eenigen tijd geduurd had, werden de Chinesche aanvallers, geen goed vertrouwen in de uitwerking dier projectielen schijnende te stellen, en door de onzen niet beantwoord wordende, zoo overmoedig, dat zij met het geweer in de hand den berg afkwamen, hun oorlogsvaandelje op 150 passen van dat huis plantte en nu, met de ijzeren staafjes uit hunne geweren, dood en verderf in onze gelederen dreigden te brengen.

Dan die euveldmoed was te stuitend voor den dapperen 1 luitenant van het 7 bataillon infanterie *P. M. Gallas*; die terging te vermetel en in aller ijl 55 manschappen van de 2 compagnie (Inlandsche) van dat bataillon tot zich roepende, stormde hij met den sabel in de vuist, eerst op den vijand en, deze voor hen uitvlugtende, op zijne bentings in, heklom die persoonlijk het eerst, hieuw alles om zich heen neder en dwong door zijne onverschrokkenheid en den moed zijner brave Inlandsche soldaten den vijand, 400 man sterk, met achterlating van eenige dooden, eenige vuutjes kruid en een groot aantal lilla en drie tjantoes, op de vlugt te slaan, zooder dat hij of de zijnen het geringste verlies ondergingen. Dit voorbeeldlooze wapenfeit verrigtte hij in het gezigt zijner krijgsmakkers, wier hoogschalting hem voorzeker geheel en al ten deele is geworden. — eene hoogschalting, die evenzoo ieder burger van den Staat hem zal toedragen — en zijn dappere daad is weder een bewijs te meer, dat zelfs de overmoedigste en vermetelste vijand terug moet deinzin voor den moed en volharding van Nederlandsch krijgsmagt.

In het hier boven door ons bedoeld schrijven, wordt ook nog een enkel woord van deelname en leedwezen gewijd aan het verlies van den 2 luitenant van het 7 bataillon *A. Chambry* (*) op den 1 Augustus, aan de gevolgen van drie, bij het vermeesteren van eenige vijandelijke versterkingen, op den 20 Julij, verkregene wonden, overleden. In den beginne koesterde men nog eenige hoop op het behoud van dien jeugdigen, dapperen officier, doch onverhoeds maakte de klem een einde aan zijn leven. Zijne nagedachtenis blijve in eere bij allen, die moed en volharding op waren prijs stellen!

— Men leest in de *Javasche Courant* van heden: Met *Z. M.* stoomschip *Vesuvius* zijn berigten aangebragt van *Borneo's Westkust*, loopende tot 25 Aug. jl. Deze, zich sluitende aan die, vermeld in ons No. van 29 Julij jl. No. 60, behelzen hoofdzakelijk het volgende: De krygsbevelhebber der opstandelingen, *Lim Sam On*, is, door medewerking van den kapthaj van *Mandor*, op den 16 Julij gevat.

In den nacht van den 18 op den 19 Julij poogde een troep chinezen (zoo het scheen rondzwerfenden, die nergens een heenkomen konden vinden), de door ons te Montrado bezette sterkten *Sjongbok*, *Habok* en *Thang* te hernemen.

Zij werden met kracht afgeslagen, zonder enig verlies van onze zijde. Bij *Sinkawang* werd 's nachts daarna op een op den weg naar *Koslor* geplaatsten schildwacht een schot gelost.

De overste *Andresen*, die zich toen met den gouvernements commissaris, *Mr. Prins*, te *Sinkawang* bevond, bleef aldaar achter, terwijl de commissaris den 20 Julij naar *Sambas* vertrok.

Den 25 Julij kwam de overste *Andresen* te Montrado aan. In den avond van denzelfden dag ontstond brand op den bazaar aldaar, vermoedelijk door kwaadwilligen

(*) In de *Javasche Courant* van heden vindt men onder No. 1441 eene hartelijke aankondiging van het corps officieren van het 7 bataillon infanterie, omtrent het verlies van dien officier, waarin zijn heldenmoed in het ware daglicht wordt gesteld en van de zijde van dat corps officieren gevoelens doorstralen, die het hart des krijgsmans eer aandoen. Naar men zegt, zijn van dat bataillon nog gedurende die dertiendaagse worsteling, ofschoon niet gevaarlijk, gekwetst de kapitein *G. M. Verspijck*, en den 1 luitenant adjudant *F. J. M. Westerbaan Schmidt* en van het 13 bataillon de 1 luitenant *P. J. L. van Sternbach*, gelijk ook nog van de gansche bezetting van Montrado een dertigtal manschappen, zoo door gewerechoten als door randjan's. Van de zijde des vijands moet het verlies zeer groot zijn geweest; in één gevecht alleen, — en wie telt al de gevechten, die plaats gehad hebben? — heeft hij zestig dooden moeten achterlaten.

aangestoken. Op onze troepen, die den brand trachten te bluschten, werden enkele schoten gelost.

Na den mislukten aanval in den nacht van 18 en 19 Julij, nestelden zich de bedoelde chinezen in het gebergte om *Montrado*.

Van daar kwamen zij van tijd tot tijd eenige schoten lossen op de onzen, die hen herhaaldelijk op de vlugt joegen. De opstandelingen kregen eenige dooden en gewonden. Een 40tal houter werd met de wapens in de hand of vliegende gevangen genomen, eenige vuurwapenen en kruid buit gemaakt.

Vijf sambasche pangerans, tot oproeping van dajaks naar *Montrado* gezonden, vielen in handen der chinezen, maar ontsnapten na verloop van eenige dagen.

Volgens hunne verklaringen, die van alle zijden bevestigd werden, is door de opstandelingen, met verlaating van den naam *Thaikong*, een nieuw eedgenootschap opgericht onder den naam van *Kioe-Liong-Kongsoe* of *negen-draken-verbond*, dat men zegt eene vertakking te zijn van de in *China* en elders zoo beruchte *Tian-Thai-Hoei*. Als hoofden van dezen nieuwen opstand worden genoemd dezelve *Liao-Njie-Liong* en *Wong-Kim-Nyau*, die zulk een voornaam deel hadden aan de vroegere vijandelikheden.

Op den 31 Julij had de overste *Andresen*, door eene groote omtrekkende beweging, den laatsten troep opstandelingen, die in het gebergte van *Montrado* zes versterkingen had opgeworpen, doen aantasten en verdrijven. Alles was uiteen gejaagd; 8 muitelingen waren op de plaats afgemaakt.

Na dien tijd is het daar rustig gebleven. Het afgebrande gedeelte van *Montrado* werd weder opgebouwd. Op den bazaar te *Sinkawang* bespeurde men meer levendigheid.

De opstandelingen, die zich naar het *Larasche* begeven hadden, werden door eene kolonne, onder den majoor *de Brabant*, den 14den Augustus derwaarts getrokken, verdreven. Twee plaatsen, *Benkajan* en *Barangan*, zijn daarbij in de asch gelegd. De majoor rukte voort tot aan *Sibalowu*, nabij de *Landasche* grenzen wapens, kruid en levensmiddelen werden in overvloed buit gemaakt. De opstandelingen vlugten naar de wijldernissen. Op de nitlevering der voornaamste raddraaijer werd eene premie gesteld.

Van allerwege kwamen deputtten van chinezen de verzekering geven hunner onschuld aan dezen nieuwen opstand.

De gezondheidstoestand was nog niet gunstig. Te *Pontianak* en te *Montrado* deden zich gevallen van cholera voor. In den laatsten tijd was die ziekte echter zeer veel verminderd.

Ter verlichting van de koeliediensten der bevolking van *Sambas*, was beproefd, slagossen als draagvee te gebruiken. Deze proef was goed gelukt. Honderd tachtig ossen en een honderdtal, door de zorg van den sultan van *Sambas* geleverde draagzadels, waren voor de transporten naar *Sinkawang* gezonden.

Binnen kort werd een aanzienlijk aantal der vroeg naar *Sarawaak* intgewekene *Sam-Tiau-Kioe*-chinezen in het sambasche terug verwacht. Zij hebben tot de terugkeer de vergunning van den gouvernements commissaris verzocht en verkregen.

— In het *Soerabayasch Nieuws- en Advertentie-Blad* van Zaterdag den 26sten Augustus, No. 67, leest men *Toedan*. Op den 26sten Augt. om 11 ure, of streeks half elf ure, werden de ingezetenen verontrist door het luiden der alarmklok. Iedereen liep verschrikt naar buiten en ziet daar stond de kamp *Kauman*, in lichtlaaije vlam; 22 zoowel bamboesen steenen huizen, werden een prooi der vlammen. controleurswoning was in oogeblikkelijk gevaar, doch is gelukkig gespaard gebleven, doordien de wind een klaps veranderde. Met moeite werd men den brand meester, doordien in de geheele afdeeling niet een enkele brandspuit te vinden is.

De oorzaak van den brand wordt aan onvoorzichtigheid, den Inlander eigen, toegeschreven.

NEDERLAND.

Z. M. heeft benoemd tot ridder der militaire Willemsoorde 4 klasse den gegageerden sergeant van het Indisch leger *J. Smit*, ter zake zijner verrichtingen op de westkust van Sumatra in 1836; verleend, aan den luitenant kommandant der militaire bezetting op de Nederlandsche bezittingen ter kust van Guinea, *Munnikhuisen*, den titulären rang van kapitein kommandant der gemelde bezetting; aan den luitenant kolonel der artillerie van het Indisch leger, laatst adjudant van den gouverneur generaal, *J. Vertholen*, een verlof hier te lande, op verzoek pensioen en vergoeding het dragen van de activiteitsuniform.

— Gedurende de maand Augustus zullen bij Zeist 4 man kamperen, en van 1 tot 20 Sept. 6500 man troepen. Het aantal paarden bij deze troepen zal 80 bedragen. Van 15 Augt. tot 20 Sept. zullen te Tilburg 500 cavalleriepaarden vereenigd zijn; te Rijen, Oosthout, enz. 480 paarden, en te Dorst 100 artilleriepaarden. Gedurende dienzelfden tijd zullen te Twello in bijgelegene plaatsen 240 cavalleriepaarden worden gecantonneerd.

De veld-bataillons infanterie, die het kamp Zeist zullen uitmaken, zijn thans officieel van hoog hand aan de betrokkene corpskommandanten opgegeven, te weten: 2 bataillons van het regiment grenadiers en jagers, 3 van het 2 regiment, 3 van het 5 regiment en 4 van het 8 regiment. Het zal eene divisie uitmaken, waarover de generaal majoor *Pooleum* Be het kommando zal voeren; verder in 2 brigades verdeeld, te kommanderen door de generaal majoors *Mensing* en *Oudemans*.

— Een naamloze brief is uit Holland aan *Z. M.* de keizer van Rusland gerigt. Die brief houdt de hartelijkste wenschen in voor de zege der Russische wapenen en daarbij wordt een geschenk aangeboden, dat de schrijver verzoekt in de krijgskas te storten. Op bevel van zijne regering meent de gezant van Rusland bij het Nederlandsche hof gebruik te moeten maken van de weg der drapers om den onbekenden gever voor zijn goede en getrouwe gevoelens te bedanken en hem te doen kennen dat zijn aanbod door *Z. M.* den keizer is aangenomen, die zeer gewaardeerd heeft de gevoelens, die tot dat aanbod geleid hebben.

— Men herinnert zich het medegedeelde berigt van

BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Zaterdag 2 September 1854, No. 70.

het voorgevallene met een Hollandsch schip, dat door de Engelschen opgenomen, doch den 1sten Julij te Harlingen binnengelopen was. Wij moeten thans daarbij voegen, dat wij veel grond hebben om te onderstellen, dat de zaak nog niet als afgedaan is te beschouwen. Zoo toch onze informatie juist zijn, dan is door het Engelsche gouvernement terstond per telegraaf aan Nederland opgeschikt gedaan zowel van schip als lading (het eerste is lek en moet gerepareerd worden en de lading is reeds gelost) en tevens overlevering van den kapitein, die dan ook te Harlingen is gearresteerd, doch later, op zijn eerewoord van de stad niet te zullen verlaten, weder is ontslagen. De Engelsche vice-consul te Harlingen moet voorts den heer commissaris des konings in Friesland dadelijk van de zaak kennis geven hebben en drukke briefwisseling met 's Hage van dien kant moet thans plaats hebben.

ENGELAND

Naarvolgens de *Daily News* heeft de Engelsche regering van den admiraal *Napier* een verslag ontvangen, waarin hij het plan van zijn zeetocht ontwikkelt, en men kan naar de voornemens van sir *Charles* er staat op maken, dat er binnen kort groote gebeurtenissen in de Oostzee zullen plaats grijpen. De *Daily News* zegt, dat het wel strijdig is met den nationalen geest om iets van die plannen te doen ruchtbaar worden, maar toch er genoeg van vernomen te hebben om te kunnen verzekeren, dat men van die groote wapenfeiten kan verwachten, welke steeds de loopbaan van den beroemden admiraal hebben gekenmerkt.

Londen, 24 Junij. Men leest in de *Morning Herald*: Door de Belgische regering is aan het Engelsche ministerie van buitenlandsche zaken eene mededeeling gedaan, waaruit blijkt, dat verscheidene vaartuigen in de maanden Maart en April wapens in de Belgische havens hebben geladen, om die in Engeland in te voeren. De voornaamste beambten der Douanen in de verschillende Engelsche havens zijn daarop aangeschreven, om de regering te berichten of die vaartuigen de plaats-hunner bestemming bereikt en de hoeveelheid en soort van wapenen, die zij ontscheept hebben.

— De zaak der godsdienstige verdragzaamheid heeft in dit land eene nieuwe overwinning behaald. Het huis der gemeenten heeft met eene meerderheid van 252 tegen 180 stemmen beslist, dat de Dissenters voortaan ook de universiteit van Oxford zullen mogen bezoeken.

— In 1800 beliep de bevolking van Groot Brittanie 11 miljoen zielen; gedurende den loop van twee eeuwen had zij zich niet kunnen verdubbelen. In 1851 steeg zij tot 21 miljoen, zoodat zij in vijftig jaren verdubbeld is en wanneer zij zoo voortgaat, in 1900 vijftig miljoen zal bereiken. Op dat zelfde tijdstip zal de bevolking der Vereenigde Staten tot 100 miljoen geklommen zijn.

— Een oud lid van het Engelsche parlement, de heer *Benyon de Beauvoir*, is in het graafschap Berkshire overleden, nalatende de ontzaggelijke som van 7½ miljoen p. sterl. of negentig miljoen gulden.

— Onder de belangrijke handelsberigten, die uit Bolivia (Zuid-Amerika) hier te lande ontvangen zijn, komt ook het volgende voor:

De *Cuscarilla* (de boom die de kinabast oplevert), is een der belangrijkste voortbrengselen van Bolivia. Om de vergunning te erlangen dien boom te kappen, moet men aan de regering een regt van 2 p. sterl. per 100 pond gewigt betalen. In weerwil van dat hooge regt is de uitvoer in de laatste jaren zoo groot geweest, dat het congres van Bolivia eene wet gestemd heeft, waarbij het vellen dier kostbare boomen gedurende vijf jaren verboden wordt.

De *Morning Herald* zegt, dat men gelooft dat sir *Charles Napier* om landingtroepen gevraagd heeft. Hij moet ook de noodzakelijkheid hebben aangetoond van het formeren van een reserve-escader, ten einde hem in staat te stellen met meer vertrouwen den vijand aan te tasten. Te regt vermeent hij, dat de Engelsche natie het hem nooit vergeven zoude, indien hij hare schepen in de waagschaal stelde zonder eene reserve, in staat een Russisch escader te beletten onze arsenalen aan te vallen. Een reserve-escader in het kanaal is dus in de tegenwoordige omstandigheden noodig.

Het volgend artikel van de *Morning Post* antwoordt in dezer voege op het verzoek van den admiraal *Napier* en de bemerkingen van de *Morning Herald*: Het bijebrengen van een nieuw en zeer sterk escader in het kanaal, onder het opperbevel van den schout bij nacht *Berkeley*, de oudste der lords van de admiraliteit, is bevolen. De schepen bestemd om dit escader uit te maken, zullen zich zoo spoedig mogelijk te Spithead vereenigen. Wij vermeenen dat deze zamenstelling de voorbode zal zijn van zeer aanstaande en krachtadige operatiën van de zijde der admiraals *Napier* en *Dundas*. Het escader van het kanaal zal bestaan uit 3 schepen van 120, 2 van 104, 3 van 84, 3 van 91, 1 van 80 en 1 van 72, 1 fregat van 80, 1 idem van 30, 2 idem van 24, 2 schroefstoomschepen van 16, 1 brik van 26, 2 stoomschepen, een met schroef van 8 en een met raderen van 6 stukken. De helft van dit escader zal met schroefstoomvermogen werken.

Londen, 7 Julij. In weerwil der belangrijke sterkte des escaders in de Zwarte en Oostzee, wordt toch nog dagelijks voortgegaan met het derwaarts zenden van schepen, wier bewapening later door de admiraliteit gelast is. Zoo hebben de *Fiscuard* en de *Speedwell* ook nu Woolwich verlaten om naar de Oostzee te stevenen.

— De *Observer*, een wekelijksch uitkomend blad, dat dikwijls half officiële mededeelingen verkrijgt, berigt dat het 20ste, 21ste, 24ste, 48ste en 63ste regi-

ment infanterie en het 1ste bataillon der brigade carabinieri last hebben ontvangen zich gereed te houden om naar Turkije te vertrekken. Zij zullen onmiddellijk op de tot dat einde ingehuurde stoomschepen worden ingescheept.

— Men schrijft van Liverpool:

Algemeen heeft men hier de cathogorieke verklaringen van lord *Clarendon* in het parlement toegejuicht. Met smart zou men in het cabinet de hoop en het verlangen naar een vrede zien herleven, die tegenwoordig strijdt tegen het eensgezind gevoelen der natie. Thans, nu er zoovele opofferingen gedaan zijn, verlangt men dat de zaak tot het einde doorgezet en het doel, dat men zich voorstelde, bereikt wordt. Een ieder heeft zich daarna geregeld, en in zake van vrede en oorlog verdient het gevoelen in Lancashire wel medegedeld te worden, wanneer het zich zoo luide voor den oorlog verklaart, want nergens elders bestaan er zoo vele belangen, die bij het herstellen des vredes slechts winnen kunnen.

— Berigten van Maltha van 29 Junij deelen mede, dat men aldaar toebereidselen maakte om op nieuw eenige regimenten infanterie en cavallerie uit Engeland te ontvangen, die er slechts twee of drie dagen zouden verblijven. Eene compagnie werklieden der genie en eene compagnie van de Woolwichsche pyrotechnische school waren van daar op dien morgen registreerds met een Engelsch transportschip naar Varna vertrokken.

— De koning van Portugal en de hertog van Oporto zijn met hun gevolg den 3 dezer des morgens ten 4 ure van het paleis van Buckingham vertrokken, om zich over Ostende naar Brussel te begeven.

— De koningin heeft haar verlangen te kennen gegeven, dat aan mevrouw *Giffard*, weduwe van den kapitein van de *Tijger*, het hoogste pensioen, hetwelk de reglementen toestaan, toegekend wordt.

BELGIE

In den achtermiddag van den 28 Junij, meldt de *Echo du Nord* van Rijssel, vertoende zich een hoop bedelaars op de boerderij van Dilly te Houplones (Belgie). Eene zich alleen te huis bevindende dienstmeid, sloot de deur en weigerde hetgeen haar gevraagd werd. Ten 10 ure kwamen de eigenaars te huis en omstreeks middernacht brak er zulk een hevigen brand uit, dat drie der huisbewoners levendig verbrandden. Een vierde kwam in den kelder om, gestikt door den rook. De boerderij brandde geheel af en de schade wordt berekend op 35 à 40,000 francs.

Brussel, 4 Julij. Gisteren avond ten half 11 ure is Z. M. Dom *Pedro V*, koning van Portugal, alhier aangekomen. Eene groote menigte verzamelde zich tegen zes ure aan het Noorderstation, alwaar twee escadrons van het regiment guides, twee bataillons van het regiment jagers-carabinieri en een sterk detachement gendarmerie de eerewacht uitmaakten. De koning van Portugal droeg de kleine uniform van zijn rang bij het Portugesche leger en werd door den hertog van Brabant en de graaf van Vlaanderen, beiden gekleed naar hunne rangen bij ons leger, aan het station ontvangen.

Koning Dom *Pedro V* reist onder den naam van graaf van Guimaraes en is vergezeld door zijn broeder de hertog van Oporto, de hertog van Terceira, de burggraaf van Carrera en verscheidene adjudanten.

De hooge reizigers hadden in den morgen van den 5den de kusten van Engeland, aan boord van een stoomschip der koninklijke Portugesche marine verlaten. Na een tien of twaalfal dagen in Belgie te zullen zijn verbleven, zal Zijne zeer getrouwe Majesteit zich naar Coburg, Berlijn, Weenen en vervolgens naar Parijs begeven, van welke laatste stad hij denkelijk naar Brest zal vertrekken om zich aldaar in te schepen, ten einde naar zijne staten terug te keeren.

Antwerpen, 3 Julij. Eene wel buitengewone omstandigheid heeft den overtocht van de Belgische schepen *Columbus* en *Hendrik Joseph* van Akyab naar Antwerpen gekenmerkt. Met denzelfden vloed van Akyab vertrokken, verloren zij zich ook op den avond van dien dag niet het oog, zagen elkander gedurende den overtocht niet weder, maar kwamen op één dag te Vlissingen en zullen nu mede op één dag de plaats hunner uitrusting bereiken.

— Volgens de getuigenis van *Tacitus* waren de Belgen, achttien eeuwen geleden, groote gulzigaards en drinkers. Eenige hunner achternaneven schijnen die ondegden overgeërfd te hebben, ofschoon zij, uit hoofde van de duurte der levensmiddelen, wel trachten mogten zich te verbeteren. Men schrijft uit Brussel, 5 Julij, dat in een der bierhuizen aldaar een dier grofste weddenschappen heeft plaats gehad, die maar al te gewoon zijn onder onze landgenooten. Een koopman in varkens nam aan binnen één uur te verorberen een halve ham, twee brooden van 48 cents, een pot (halve liter) mostard en 24 glazen fero. Binnen 54 minuten was alles in zijn maag verdwenen; onder de roos werd er een proces verbaal van dit keukenheldenfeit opgemaakt en de koopman in varkens was niettemin in staat zonder iemands hulp zijn nachtverblijf, — wij zouden haast gezegd hebben: zijn kot — te bereiken.

Antwerpen, 7 Julij. Het begin der groote manoeuvres in het kamp van Beverloo is bepaald op 1 Augustus. De troepen in de verschillende steden van dit land in garnizoen, zullen zich van af den 25sten Julij op marsch begeven om tegen dat tijdstip hunne bestemming te bereiken. 18 bataillons infanterie, 16 escadrons cavallerie en 4 batterijen veldartillerie zullen aan die manoeuvres deel nemen.

FRANKRIJK

Parijs, 24 Junij. De keizer heeft aan den heer de *Persigny*, minister van binnenlandsche zaken, den volgende brief geschreven, die in het officieel gedeelte van de *Moniteur* wordt medegedeeld;

SALUT CLOUD, 22 Junij 1854.

Mijnheer de Minister!
Levendig betreur ik het dat de staat uwer gezondheid u noodzaakt uw ontslag te nemen en niet minder, dat gij er niet toe hebt kunnen overgaan de betrekking van Minister zonder portefeuille aan te nemen, dewijl ik mij alsdan niet ontrouwd zou zien van de heldere denkbeelden en loyale raadgevingen eens mans, die mij

gedurende twintig jaren zoo veel blijken van gehechtheid heeft gegeven. Als een bewijs mijner tevredenheid benoem ik u tot Grootofficier van het legioen van eer en hoop dat uwe gezondheid u weldra zal vergunnen mij op nieuw diensten te bewijzen.

En hiermede bidde ik God, dat Hij u in Zijne heilige hoede neme.

NAPOLEON.

— Te Nantes verwijderde zich, gedurende eene voorstelling in den grooten Schouwburg, eensklaps eene jonge vrouw uit een der loges op de eerste rei, klom naar de tweede daar vlak tegen over, stapte over de balustrade en wierp zich, na met luide stem een, twee, drie geteld te hebben, met het hoofd naar beneden. Gelukkig werd zij door het balkon der eerste rei opgehouden, waar zij bijna eene dame verpletterde en is zij er met slechts eenige zware kneuzingen afgekomen.

Parijs, 25 Junij. De cholera heeft gedurende den loop der laatste acht dagen weder in hevigheid toegenomen. Gemiddeld treft zij 50 à 60 personen per dag, doch het getal der sterfgevallen is in evenredigheid niet groot. De gezondheidstoestand der departementen, waarin die ziekte heerscht, trekt de geheele bezorgdheid van het gouvernement tot zich. Naar de plaatsen, waar zij het hevigst woedt, zijn van Parijs geneesheeren gezonden. Vooral verzuimt de departementale administratie in de Haute Marne, alwaar de bevolking te platte lande gelijktijdig door de cholera en de heete koorts is aangetast, niets om die ziekten te bestrijden. Geneesmiddelen en hulp in linnen en geld worden door de geneesheeren en door den prefect en maires in persoon uitgedeeld.

— De Engelsche dagbladen hebben berigt dat graaf *Pahlen* van wege den Czaar met eene staatkundige zending naar Portugal is belast geworden. Brieven uit Bretagne deelen nu mede, dat die hooge persoon, met een talrijk gevolg te Nantes is ontscheept en zich dadelijk naar Parijs zal begeven. Meer is er waarlijk niet noodig om morgen in de opera te doen vertellen, dat keizer *Nikolaas* een zijner adjudanten aan keizer *Napoleon* gezonden heeft om hem vredesvoorstellen te doen.

Parijs, 27 Junij. De *Moniteur* behelst een rapport van den kapitein ter zee, gouverneur van Senegal, waarin hij verslag doet der tuchtiging van de bevolking van Dimar, provincie Fouta, gelegen tusschen Podor en Dagana en de hoofdzetel der vijandelijke gezindheid tegen Frankrijks opperbeheerschappij langs de beide oevers van den stroom. Die tuchtiging is krachtadig ten uitvoer gebracht en de uitslag is, volgens dat rapport, beslissend; het Fransche gezag zal voortaan alleen de wet langs den geheelen loop van den Senegal stellen.

Eenige dagen na de vernieling van Dalmath werd de goudhandel door de opheffing van het tot dat oogenblik door de handelaren aan de Mooren betaalde belasting geopend en de gouverneur kenschetst deze nieuwigheid al veel omtrent de order en het regt in de Afrikaansche handelsplaatsen belovende en werkelijk het is een gewigtige stap tot verlevendiging van den handel en de ontwikkeling van de Fransche magt in de uitgestrekte landstreek, die door de wateren van den Senegal besproeid worden.

Parijs, 28 Junij. De in den *Moniteur* voorkomende redekaveling betrekkelijk het door den koning van Zweden en prins *Oscar* op het eiland Gothland afgelegd bezoek, heeft hier algemeen de opmerkzaamheid tot zich getrokken. De Fransche regering schijnt daardoor te willen doen begrijpen, dat al mogten Oostenrijk en Pruisen haar in den steek willen laten, de Westersche mogendheden toch in Zweden eenen ontzagwekkenden bondgenoot zouden vinden, om hare worsteling tegen Rusland voort te zetten.

— Behalve de vloeten in de Oost en Zwarte Zee en in de wateren van Griekenland, heeft de Fransche zee-magt nog escaders in zee, die de volgende bestemmingen hebben. Station van het eiland Réunion, Bengalen en China, schout bij nacht *Laguette*; Brazilië en La Plate, schout bij nacht *Suin*; Stille Zuid Zee, schout bij nacht *Février des Pointes*; Antillen en de Golf van Mexico, schout bij nacht *Duquesne*; Terre Neuve, kapitein ter zee *Beloeze*; de westkust van Afrika, kapitein ter zee *Montéon*.

— De uniform der keizerlijke garde zal, naar men zegt, bijna gelijk zijn aan die der grenadiers van de nationale garde te Parijs na 1830.

Toulon, 27 Junij. Het stoomfregat *Asmoda*, kapitein ter zee *Lagarde Chambouan*, is heden naar de Oostzee vertrokken om zich bij het escader van den vice-admiraal *Perceval Deschênes* te voegen. De *Ulloa* staat op zijn vertrek naar Varna. Het inbrengen der machineriën van het zeil- en schroefstoomschip *Fleurus* is bijna geëindigd en die bodem zal weldra een gedeelte zijner equipage aan boord krijgen. Aan het oorlogschip van het 2e charter, *Navarin*, op de werf van *Mourillon* gebouwd wordende, wordt ijverig voortgewerkt.

Parijs, 1 Julij. Een wekelijksch dagblad bevestigt het gerucht, dat een ongenoemde aan *Lamartine* een contract van eene lijfrente van 25000 francs zou hebben toegezonden, op de volgende wijze.

Lamartine zat, terwijl hij intusschen bezig was zijne aankomene brieven te openen, met een zijner drukkers te praten, toen hem een dik pakket in handen kwam, waarop hij zeide: "Zeker weer verzen!" "Wil ik zo u voorlezen?" vroeg de heer P. en het pakket openende, haalde hij het hier boven vermelde contract er uit. *Lamartine* heeft dadelijk 100,000 francs aan de armen geschonken.

Parijs, 2 Julij. In den *Moniteur* leest men het volgende:

De Russische dagbladen hebben, ongetwijfeld met het doel om aan het volk het gevoel van Europa over de staatkunde harer regering te verbergen, bekend gemaakt, dat paus *Pius IX* openlijk de beste wenschen uite voor den goeden uitslag der wapenen van keizer *Nikolaas*.

Wij willen ons hier slechts bepalen bij de herinnering dat de Heilige Vader, nauwelijks 2 maanden geleden, over de aangelegenheden der Russische Armeen in de Constantinopel sprekende, zich in de vleijendste bewoordingen over den Sultan heeft uitgelaten.

Bij eene latere gelegenheid, op den dag der verjaring zijner komst op den pauselijken troon, de eerbiedbetuigingen van den gezant des keizers ontvangende, heeft de Heilige Vader op nieuw de verzekering herhaald van het belang, waarmede hij al de verrigtingen der Fransche staatkunde nagaat, en der hoop die hij koestert voor den gunstigen afloop van den oorlog in de Levant.

— Een telegrafisch bericht van Marseille, heden (4 Julij) te Parijs ontvangen, vermeldt dat de *Henri IV* zee gekozen heeft, aan boord hebbende de divisiegeneraal *Levaillant* met zijn staf, 2 kolonels en verscheidene detachementen behoorende tot verschillende corpsen van het expeditieleger in de Levant. De *Henri IV* stevent regtsreeks naar Gallipolis.

DENEMARKE.

Kopenhagen, 23 Junij. Het Deensche evolutie-escauder is gereed uit te zeilen en bestaat uit 3 fregatten, 3 corvetten, 8 brikken, 4 stoomjagten, 5 schoeners en transportschepen en 20 kanonneerbooten.

RUSLAND.

St. Petersburg, 20 Junij. De keizer is zeer verwoed over de door zijne wapenen voor Siliestria ondervondene nederlaag. Hij beschuldigt openlijk zijne generaals, en zijne ontevredenheid is zoo groot, dat hij zelfs de weduwen van diegenen onder hen, die vechtende onder de muren dier stad gesneuveld zijn, geen pensioen heeft toegekend, gelijk hij anders gewoonlijk doet. Hij heeft bij deze gelegenheid de grootste hardvochtigheid aan den dag gelegd.

— De *St. Petersburgsche Courant* deelt mede, dat om de moeilijkheden, die den doorvoer van de langs de grenzen ingevoerd wordende koopwaren ondervindt, uit den weg te ruimen, het den Pruisischen wagenmenners vergund wordt, die koopwaren tot de plaats hunner bestemming, dat wil zeggen tot Moskou, Riga en elders, te vergezellen op passen, door Pruisische gezanten, consuls of plaatselijke besturen afgegeven.

— De laatste berichten van *St. Petersburg* verzekeren, dat om de laatst uitgeschrevene leening der hofbank vol te krijgen, de Russische regering besloten heeft haar verplichtend te maken voor alle klassen der maatschappij, in evenredigheid tot de middelen van ieder persoon. Deze maatregel, welke reeds bekend is, heeft een diepen indruk op de bevolking te weeg gebracht.

St. Petersburg, 27 Junij. De stad Samara op de Wolga is grootendeels eene prooi der vlammen geworden. Verscheidene kerken, 55 steenen, 13 half steenen en half houten, 80 houten huizen en vier ijzergieterijen zijn vernield. In 1850 had een dergelijk ongeluk die stad getroffen. Een groot gedeelte der sedert weder opgebouwde huizen is nu op nieuw in de asch gelegd. Slechts 38 stuks daarvan waren voor eene som van 118,000 zilveren roebels verzekerd.

Een brief van *Kopenhagen* 6 Julij berigt dat de cholera onder het garnizoen van Kroonstadt is uitgebroken.

— Berigten uit de Oostzee behelzen dat vele Finlandsehe families, in weerwil van het verbod der Russische regering, het land verlaten hadden, uithoofde zij geenszins een oorlog kunnen goedkeuren die hare provincie verwoest, en hun vertrek, dat door de bevolking uit deszelfs waar daglicht beschouwd wordt, maakt grooten indruk. Men heeft dan ook te *St. Petersburg* hare goederen niet durven in beslag doen nemen.

— Een brief van de oevers der Zwarte Zee van 20 Junij berigt dat de generaal *Osten-Sacken*, die het bevel voert over het 3. legercorps, in last heeft gekregen om de 3. divisie, ligte cavallerie onder den generaal *Gronenjes* naar Galatz te zenden.

Deze divisie, die dicht bij Odessa gecampeerd was, zou onmiddellijk op marsch gaan. Sedert eenigen tijd grepen er onder de troepen daar te lande vele bewegingen plaats.

De maarschalk *Paskiewitch* was niet te Odessa gekomen, maar had den chef van zijnen staf derwaarts gezonden.

Een groot aantal huisgezinnen had die stad verlaten en het gouvernement hunne huizen benuttigd om er de troepen in te legeren. De gemeenschap over zee is geheel afgebroken en de kustvaarders van den Krim, die er anders aankwamen en gedurende den nacht de haven aandeden, weigeren nu ten stelligste en in weerwil der hun gegeven wordende bevelen, zee te kiezen.

Archangel, 24 Junij. In de Witte Zee worden bijna alle vaartuigen door de Engelsche kruisers gevisiteerd, doch kunnen daarna hunne reis vervolgen. Men heeft hen de verzekering gegeven, dat zij op de terugreis even zoo behandeld zullen worden. Met ongeduld worden hier een groot aantal schepen verwacht, die bestemming hebben naar deze plaats.

PORTUGAL.

Tijdingen uit alle gedeelten van dat koninkrijk behelzen, dat de ziekte van den wijnstok zich al meer en meer uitstrekt en men vreest voor eene gansche vernieling van alle wijngaarden.

ITALIE.

Turijn, 6 Julij. Te Plaisance en omstreken zijn ten gevolge der duurte van het graan onlusten uitgebroken. De Oostenrijksche generaal *Wrantesloff* heeft eene proclamatie uitgevaardigd. Talrijke gevangennemingen hebben plaats gegrepen. Do opstand is onderdrakt.

— De ziekte van den wijnstok is in de zuidelijke Oostenrijksche provinciën en voornamelijk in die van Udino en Treviso op nieuw verschenen. Ten gevolge van dien zijn alcohol en azijn in prijs gestegen. Naar luid der tijdingen uit Livorno openbaart die ziekte zich ook door gansch midden-Italië.

Rome, 30 Junij. De oogst is in het grootste gedeelte der Romeinsche staten afgevoerd en boven alle verwachting uiterst overvloedig geslaagd.

MONTENEGRO.

De laatste tijdingen uit Montenegro loopen tot 14 Junij. Zij houden in, dat de rust daar in het algemeen niet gestoord was geworden; prins *Danielo*, verwittigd dat verontrustingde berigten betreffende zijne plannen in omloop waren en aangezoekt om zich deswege te verklaren, heeft geantwoord, dat hij en zijn volk zich in den oorlog tuschen Rusland en de verbondene mogendheden niet dachten te mengen, dat de opruijende en op zijn naam verspreide proclamatiën valsch waren en dat de rooverijen van Montenegrijnen op Turksch grondgebied, alleen aan gebrek aan levensmiddelen in Montenegro moesten toegeschreven worden; hij heeft bovendien beloofd zijne landgenooten voortaan zulke ondernemingen te zullen beletten.

— Men schrijft van Cattaro, 18 Junij, dat de beschikkingen en de door Oostenrijk aangenomene betrekkelijke houding een diepen indruk op de gemoederen der bewoners van Montenegro gemaakt hebben. Openbaar werd de staatkunde van prins *Danielo* afgekeurd en men vermeent dat de prins zelfs, alsnu ontwarende dat hij door de Russische agenten bedrogen is, weldra van gedragslijn zal veranderen.

DONAUSCHE VORSTENDOMMEN.

Men schrijft van Weenen 28 Junij, dat de tijding van het overlijden der generaals *Gortschakoff* en *Luders*, aldaar sedert eenige dagen verspreid, zich niet bevestigd. De wonden dier beide generaals zijn evenwel van ernstigen aard en boezemen groote vrees voor hun behoud in. De kogel, den generaal *Gortschakoff* in de borst gedrongen, heeft niet kunnen worden uitgesneden en de generaal *Luders* heeft eene zeer pijnlijke operatie moeten ondergaan. Verscheidene andere hoofdofficiëren, waren door de epidemische koorts, die het Russische leger verteren, aangetast. Onder dezen telt men den chef der genie, luitenant-generaal *Lochner*, den intendant-generaal van het leger, generaal-majoor *Zailer*, een kolonel en een luitenant-kolonel der infanterie. De toestand dier opper- en hoofdofficiëren is zoodanig, dat men hen niet naar het te Jassy voor de gewonden van het hoofdkwartier opgerigte hospitaal heeft kunnen overvoeren en de geneesheeren beschouwen een langer verblijf in het voorloopig te Kalarash opgerigte hospitaal voor hen als zeer noodlottig.

— De nieuwste berigten uit de Donausche Vorstendommen deelen mede, dat uit hoofde van den bedenkelijken toestand van den generaal *Luders*, de generaal *Niepokotschijtski* benoemd is tot opperbevelhebber van het 5. legerkorps, hebbende tot chef van zijnen staf den generaal der infanterie *Marin*. Dit corps, Siliestria verlatende, heeft in last gekregen zich naar Samora, een weinig boven Ploiesti, te begeven.

— Een particuliere brief uit de Donausche Vorstendommen van 18 Junij berigt, dat de Russen die provincien eene buitengewone belasting in natura hebben opgelegd, bestaande in 100,000 kilos korn, die binnen een zeer kort tijdsverloop te Galatz en Ibraila, alwaar zich voortdurend nog twee groote voorraadschuren van het Russische leger bevinden, moeten worden opgebracht.

— Naar de laatste berigten uit deze Vorstendommen hebben de Russen, volgens het schrijven van de *Times*, thans drie divisien zoodanig geplaatst, dat zij een halven cirkel vormen om de Oostelijke grenzen van Oostenrijk.

De uiterste linkervleugel dekt de voornaamste gemeenschapslijn tuschen Wallachye en Moldavie, ten westen van Alista en is zamengesteld uit de troepen van den Donau teruggetrokken, waarschijnlijk het 4de corps onder het bevel van generaal *Dannenberg*. Het centrum kan het leger van Moldavie genoemd worden, is, naar men zegt, versterkt door de divisie van den generaal *Panintin* en bezet eene sterke stelling langs de Sereth. De regtervleugel steunt op Zamosa in het Palitinaat van Zublin en bedreigt de Oostenrijksche grenzen van Gallicie tuschen Cracovie en Lemberg. Die corpsen staan evenwel tot nu toe geheel op zich zelve en op groote afstanden van elkander.

Omar Pacha zal zijn hoofdkwartier naar den Donau overbrengen.

— Nadere berigten, loopende tot 23 Junij, deelen mede, dat de voor Siliestria gesneuveld generaal *Servan* in het opperbevel over de 8ste militaire divisie is opgevolgd door den generaal *Teterfuikoff*. Deze divisie heeft gedurende het beleg dier stad zulke zware verliezen geleden, dat verscheidene regementen bijna geheel door middel der reserven in Bessarabie vernieuwd zijn moeten worden.

— Bekend is het, dat sedert het bezetten der Donausche Vorstendommen, door de Russen een groot aantal bewoners van Wallachye en Moldavie, wegens soms zelfs zeer ligte overtredingen der door de Russische militaire bewindvoerders genomen besluiten, door permanente krijgsmagten tot gevangenis zijn veroordeeld. Een nu onlangs door den opperbevelhebber van het bezettingsleger genomen besluit heeft bepaald, dat ten gevolge der nieuwe rigting van de legerbewegingen, al die zich in de gevangenis van Wallachye en Moldavie bevindende personen naar het binnenland van het Russische rijk moeten worden overgebracht. Aan dien last is een dadelijk gevolg gegeven. Twee kolonnen dier ongelukkigen zijn reeds naar Moskou en Kiev vertrokken. Onder dezen bevinden zich verscheidene landeigenaren, die veroordeeld zijn omdat zij niet op het bepaalde tijdstip de door de Russische generaals willekeurige gehevene belastingen hebben kunnen opbrengen.

Die gevangenen zijn te voet, onder het geleide van een detachement kozakken vertrokken. Hunne families hebben hun niet kunnen vergezellen, maar zullen ze later mogen volgen.

— Men schrijft van Belgrado, 29 Junij: De terugtrekkende beweging van het Russisch leger duurt steeds voort en op dit oogenblik moet de regteroever van den Donau, met uitzondering der versterkte plaatsen Matchin, Isaktscha en Foultscha, geheel ontruimd zijn. De zamentrekking der terugtrekkende troepen heeft plaats in Moldavie en in het zuidelijke van Wallachye op de grenzen van Transylvanie. Die terugtocht is werkelijk eene volmaakte frontverandering, met een verlies van 80 uren uitgestrektheid gronds, 50,000 man buiten gevecht gesteld, op het slagveld gebleven of aan ziekten bezweken, en eene duchtige klad op de eer van het vaandel geworpen.

NOORD-AMERIKA.

Uit San Francisco wordt dd. 18 Mei het volgende gemeld: "Men verzekert dat een zich in deze haven bevindend schip wuiterst uitgerust tot kaper onder Russische vlag. Zoodra de oorlogsverklaring alhier ontvangen zal zijn, zal het als zoodanig gaan ageren."

— Aan den senaat is eene bill ingediend ter reorganisatie van de marjhe, almede eene andere, strekkende ter oprigting van eene stoombootdienst tuschen Californie en Shanghai met tusschenstations in Japan en op de Sandwich-eilanden.

— Eene dame te Dayton (Ohio) is van een welgeschapen, mooi, levendig, molling zoontje bevalien, evenwel niet meer wegende dan *een pond*. Zijn eerste wieg was een tafelbord van gewone grootte. De ouders zijn zeer trotsch op dat kind en hebben er reeds verscheiden daguerreotypen van doen nemen.

— Brieven onlangs van Washington ontvangen deelen de ontdekking mede van ontzagelijke groote hoeveelheden Guano op de Gallapogische eilanden, gelegen op de kust der republiek van den Equator, ongeveer op gelijken afstand van San Francisco als van Kaap Hoorn.

ZUID-AMERIKA.

De weg van Mexiko naar Vera-Cruz is bijna dagelijks het toneel van bloedige voorvallen. Op den 8 Mei werd de tuschen die beide plaatsen rijdende diligence tuschen Amazoc en Acasate aangerand. Reizigers en roovers wisselden eenige kogels met elkander, de koetsier zwaar gewond is daaraan bezweken en in het hout en leder van het rijtuig werden 8 kogels gevonden.

Den volgenden dag tastte een troep lieden te paard, de diligence, des morgens van Mexico vertrokken, te Tecamac aan. De reizigers, besloten zich te verdedigen, losten hunne wapenen op de aanvallers; de graaf *Cosato* en zijn landgenoot, de heer *Kalaperta*, verlieten het rijtuig om te zekerder van hun schot te zijn. Maar te gelijkertijd ook lag de verschrikte koetsier de zwoep op de paarden en liet die beide moedigen aan hun lot over. De heer *Cosato* kreeg, na een der roovers dood te hebben, een schot in de borst en viel dood neder; den heer *Kalaperta* mogt het echter gelukken zonder eenig letsel het rijtuig te bereiken. Een der reizigers was in het angezigt gekwetst en men verzekert dat van de roovers, behalve hun doode, verscheidene gewond waren. Het escorte had zich laf gedragen. De diligence heeft het lijk van den heer *Cosato* naar Mexiko teruggebracht, alwaar het des middags ten 4 ure begraven is. De graaf *Cosato* bezat een onmetelijk fortuin en is een der onverzagste toeristen van dit tijdperk. Hij reisde voor zijn vermaak en onderscheidde zich vooral door de eenvoudigheid zijner manieren en onuitputtelijke weldadigheid. Hij heeft naar men zegt, belangrijke legaten aan verschillende inrigtingen van openbaar nut te Piemont vermaakt.

— De dagbladen van Lima van 12 Mei vermelden een verachttelijk voorval, dat aller harten in Peru met weemoed vervult. Den 1sten dier maand, begaf zich de *Merades*, 800 man troepen aan boord hebbende, van Casma naar Callao en stootte op een ruts aan den ingang der ankerplaats van Casma. In weerwil der alle mogelijke hulp van de gouvernementale stoomboot *Bemac*, welke dien bodem begeleidde, verdween de *Merades* in de gulven, 781 slagtoffers medesleepende, waaronder ook de kapitein van het vaartuig, de heer *Nodi*, die liever verkoos het droevig lot dier ongelukkigen te deelen, dan hen, door zich te redden, zoo als hij had kunnen doen te overleven.

Ingezonden Stukken.

De Instelling eener Gezondheids-Commissie te Rotterdam.

In de zitting van den gemeenteraad te Rotterdam van 8 Junij jl. is eene verordening vastgesteld voor de in te stellen gezondheidscommissie ter dier plaats. Daarin is o. a. bepaald, dat zij zamengesteld zal zijn uit 2 raadslieden, 2 regtsgeleerden, 2 geneeskundigen, 2 natuurkundigen, 2 scheikundigen en 3 bouwkundigen; tevens dat de commissie haren secretaris, even als haren voorzitter zal verkiezen, zoodat zij voorloopig geen bezoldigden secretaris zal hebben; terwijl de raad der commissie des noods een amanuensis zal tot zijde stellen, wiens tractement door den raad wordt geregeld.

Ofschoon niet alle bladen in Nederland kunnen onverdeelden bijval geschonken hebben aan het Rotterdamsche plan, om volgens art. 135 der gemeentewet, voor de openbare gezondheid, zonder tusschenkomst der regering, te zorgen, zoo gelooven wij echter, dat een ieder die weet, wat de *Conseil de Sante* van af 1839 te Brussel, en de *Board of Health* van af 1846 te Londen ten algemeene nutte verrigt hebben, het ten hoogste zal toejuichen, dat, bij de besluiteloosheid der regering nopens eene geneeskundige reformatie, Erasmus stad het "help your self" indachtig is geworden. Ware het dralen nopens eene radicale herziening der openbare geneeskundige aangelegenheden de oorzaak, dat iedere gemeente in het moederland ontwaakte om te voldoen aan den geest van artikel 140 der grondwet: "Aan den raad wordt de regeling in het bestuur van de huis-houding der gemeente overgelaten," waaronder volgens art. 135 der gemeentewet de openbare gezondheid behoort, dan zouden wij ons verheugen in de toekomstige lotsverbetering, die Nederland te gemoet gaat.

Wij vinden het een zeer verblijdend verschijnsel, dat de regeling der openbare gezondheidsdienst niet van den Staat is uitgegaan, want de meeste ontwerpen aangelegenheden betreffende der openbare gezondheid hebben slechts een plaatselijk belang en vinden in de eigenaardigheid der plaats zelve hare oplossing. Een gemeente aan te schrijven, dat zij niet de bewaking en bescherming van de gezondheid der inwoners volgens algemeene voorschriften belast is, eene gemeente wettelijk voor te schrijven bepalingen, die in staat van goed veel kwaad stichten, of eene gemeente de bevoegdheid te geven dat zij zelfstandig voor het welzijn harer burgeren moge zorgen en dat zij dat *causa* volgens de eigenaardigheid der plaats doet, nadat zij voorgelicht is door deskundigen, vinden wij een geheel andere zaak.

Om voor de gezondheid der inwoners te zorgen moge de ijver door eene hoogere impulsie opgewekt worden — met raad en geld moge die gemeente ondersteun-

worden, welke zulks behoeft, doch zij moet geheel en al vrij werken en niet blootelijk gehoorzamen.

Wij moeten gewis, zegt een geacht dagblad, aan de gemeenteraad te Rotterdam en aan die leden, die het voorstel deden, in het bijzonder, hulde toebrengen, dat zij de dringende behoefte aan een openbare gezondheidscommissie bereid zijn, zoover het van hen afhangt, die te vervullen en niet werkloos blijven in afwachting van een algemeene regeling van Staatswege. Te lang reeds is daarop te vergeefs gewacht om niet in te zien, dat de gemeenteraad, alles tot stand te brengen wat mogelijk is, ten einde zulke groote belangen als die der gezondheid en het leven der ingezetenen te behartigen. Wij beamen dezen grond, waarop het voorstel steunt, ten volle en verheugen ons, dat een ligchaam als de gemeenteraad van eene der voornaamste steden van ons rijk, het bewijs gegeven heeft, dat de overtuiging van de noodzakelijkheid der zorg voor die belangen meer en meer doordringt. Bij den tegenwoordigen staat van zaken houden wij verder het zelfstandig handelen der gemeente het meest gewenscht, want er kan, naar onze overtuiging, in der daad nu reeds veel in het belang der gezondheid van de ingezetenen door de gemeente worden verrigt.

Zoude het bovenstaande omtrent de instelling der gezondheidscommissie te Rotterdam, niet de aandacht verdienen van die besturen in Indië, die met het hoogste gewestelijk gezag belast zijn? Wij weten niet in hoe verre het "help your self" der plaatselijke besturen geoorloofd is, maar wel dat van regeringswege, luidens de wetsbepalingen, veel, zeer veel voor de verbetering der gezondheid van de stad Batavia en omstreken verrigt is; dat is: er zijn ontelbare salubriteitsvoorschriften gegeven, die, als zij met klem en volharding uitgevoerd waren, Batavia niet alleen gezonder gemaakt en verfraaid zouden hebben, maar ook tot navolging aan de Nederlandsche gemeenten zouden bekend gemaakt kunnen worden.

In de gedaachte tarngroepende hetgeen van af 1825 tot 1836 bepaald is en herinnerende aan het feit, dat in 1763 de Gouverneur Generaal Mossel, de practiserende geneesheeren van Batavia omtrent de oorzaken der ongezondheid van de stad raadpleegde, dat in 1802 even als vroeger in 1824, van regeringswege commissien zijn benoemd tot het doen van een onderzoek, welke maatregelen behooren genomen te worden tot verbetering en bevordering van den gezondheids-toestand der stad en voorsieden van Batavia, dan zijn wij zeker gerechtigd te zeggen, dat het Indisch gouvernement bij het moederland niet ten achteren is geweest in zijne zorg voor onze gezondheid, doch het weinige gevolg, dat aan al die doeltreffende voorschriften en maatregelen van voorzorg gegeven is, pleit zeker voor de stelling, dat de regeling der openbare gezondheidsdienst, niet alleen van de regering, maar hoofdzakelijk van het plaatselijk bestuur, na voorlichting van deskundigen, diene uit te gaan.

Het bevorderen der openbare gezondheid behoort, even als het bevorderen van kunst en wetenschappen, van goddiensdienst en goede zeden, tot dusdanige philanthropische werkzaamheden, die zich wel aanmoedigen, maar niet op hongen last bevelen laten, want zonder bewogen te worden met het lot van zoo vele ongelukkige schepselen, wier leven en gezondheid gestadig te worden hebben met allerlei wrekenbare, schadelijke magen, die de menschen zijn evenmenschen, hebben de voorschriften op hongen niet ingevuld, niet aan het doel klijnen beantwoord. Men kan een geestelijke eene zending opdragen om Christus te prediken, maar hem niet gelasten zulks met liefde te doen; men kan een geneesheer naar een zieke zenden, doch hem niet gelasten den lijder als vriend te naderen. Daarvoor moeten en de geestelijke en de geneesheer aan hunne roeping volkomen kunnen en willen voldoen. Heeft dus het plaatselijk bestuur niet met klem en kracht aan de sanitaire maatregelen naar behoren gevolg gegeven en de voorgeschreven doeltreffende middelen tot verbetering van den gezondheids-toestand van Batavia en omstreken niet uitgevoerd, dan zouden wij de oorzaken dezer nalatigheid in de uitvoering der door het gouvernement gegeven bevelen wel kunnen toeschrijven aan het weinige besef der verantwoordelijkheid, die op het hoofd van het plaatselijk bestuur rust om voor de openbare gezondheid te zorgen, maar willen zulks liever vooral aan de twee in Indië als het ware te huis behoorende en vaak zoo veel goeds tegenwerkende riten, namelijk, gebrek aan tijd en aan de noodige fondsen, om iets goeds tot stand te brengen.

Het plaatselijk bestuur uit te noodigen, dat het, zooveel mogelijk, het lot van zoo vele behoeftige menschen, wier leven en gezondheid steeds onderworpen zijn aan de uitwerkselen der allerschadelijkste invloeden, behartigt, achten wij niet voldoende. Maar alle inlichtingen te geven, die de oorzaken der ongezondheid aan den dag brengen, houden wij voor ieder, die daartoe geroepen wordt, verplichtend en daarom zouden wij gaarne zien, dat het plaatselijk bestuur van Batavia het voorbeeld van Rotterdam navolgde en eene gezondheidscommissie instelde.

In 1840 heeft de chef over de geneeskundige dienst der regering reeds een gezondheidsraad voorgesteld, doch, naar ons inzien, met de regeling van zaken, betreffende de openbare gezondheidsdienst van Batavia uitsluitend van het plaatselijk bestuur uitgaan, ten einde daardoor liefde voor de zaak in kwestie te ontwikkelen, die door geen wet kan verkregen worden. Wanneer het plaatselijk bestuur zich, even als te Rotterdam, door eene commissie laat voorlichten, dan houden wij ons verzekerd, dat de regering allengkens zal zien, dat hare maatregelen tot verbetering van den gezondheidstoestand van Batavia en Ommelanden, ter harte worden genomen en rijpe vruchten dragen.

Voor allerlei uitspanningen even als voor wetenschappelijke en wettelijke zaken vindt men commissien, die gaarne worden wettig; wij twijfelen dan ook geen twi- of het plaatselijk bestuur zal eene commissie weten daar te stellen, die in het bevorderen en verbeteren van de gezondheid der inwoners hare hulp zal willen betoonen en wellicht ook fondsen weet aan te wijzen.

Scheepsberigten.

Straat Sunda doorgezeild.

Datum.	Flag.	Namen der Schepen.	Gesagvoerder.	Van.	Datum.	Naar.
Augustus 27	Engelsch	Queen	Huggens	Singapore		Londen.
"	Hamburgsch	Möller	P. Prehm	"		Hamburg.
"	Amerikaansch	Comar	Gardner	Hongkong		"
"	Hamburgsch	Gustaf Adolf	Saving Gods	Hamburg.	24 Mei	Singapore
"	28 Nederlandsch	Orion	C. M. Borghorst	Batavia	26 Aug.	Rotterdam.
"	28 Britsch	H. Peter	J. A. Godel	Singapore	4 "	Adelaide.
"	30 Spaansch	J. von Julium	Sa. Andoes	Liverpool	8 Mei	Manilla.

Aangekomen Schepen te Batavia.

Datum.	Flag.	Namen der Schepen.	Gesagvoerder.	Van.	Datum.	Agenten.
Aug.	30 Z. M.	st. Vesuvius	It. t/z. 1 kl. Matthyzen.	Natules-landen		
"	31 Nederl. Indisch	Karep.	Pa Kasro.	Indramayoe	28 Aug.	
"	"	st. Banda	F. H. Schmidt	Soerabaya	27 "	B. Kopersmit en co.
Sept.	1 "	Ydroesia		Balie		Coulster.
"	Nederlandsch	Bellatrix	Sandberg	Samarang.		C. Suermont & co.
"	Fransch	Prophete	E. Guerin			Busing, Schröder en co.
"	Nederl. Indisch	Kas Balhair		Sumanap.		Coulster.
"	"	Good Succes	Ardaseer	Bencoeen		Hunter, Houghton en co.

Vertrokken Schepen van Batavia.

Datum.	Flag.	Namen der Schepen.	Gesagvoerder.	Naar.
Aug.	30 Nederlandsch	Timor	F. Agema	Nederland.
"	Engelsch	Flida	C. Matheson	Singapore.
"	31 Nederl. Indisch	st. Java	G. R. Curtis	Soerabaya.
"	Nederlandsch	Zeevaart	Knaap	"
"	"	Tweling Zusters	W. P. Carst	Samarang.
"	"	Wilhelmina Catharina	de Groot Stiffrij	Rotterdam.
"	"	Carolina	A. A. Graswinckel	Sumanap.
"	Nederl. Indisch	Batavia	Tan Inglok	Pekalongan.
"	Fransch	Le Paquebot de Panama	Berniard	Samarang.
Sept.	1 Nederlandsch	Vier Gezusters	P. Verschuur	"
"	Engelsch	Volente	J. Lowe	Sydney.
"	2 Nederlandsch	Konink. Ned. Yacht Club	van Lindern	Rotterdam.
"	Deenssch	Indianeren	Hansen	Nederland.
"	Nederlandsch	India	R. J. Rijken	Soerabaya.

In lading liggende Schepen te Batavia.

Flag.	Namen der Schepen.	Gesagvoerder.	Bestemming.	Agenten.
Nederlandsch.	Antoinette Maria	J. P. Hoeser	Amsterdam via Samarang	Kreglinger, Dummler en co.
"	Cornelia	H. Visser	Rotterdam	Haeger en Schuurman.
"	Karel August	A. G. Bouten	Golf van Perzie	"
"	General Michiels	D. de Wilde	Amsterdam via Soerabaya	"
"	Elisabeth Antonia	J. Jansen	Middelburg	"
"	Pauline	B. J. Post	Samarang en Soerabaya	Faine, Stricker en co.
"	Willem Daniel	F. de Meester	"	B. Kopersmit en co.
"	Admiraal van Hoemkerk	P. Kley	"	"
"	Admiraal Tromp	J. van Tubergen	Soerabaya.	"
"	Anna Maria Wilhelmina	Fischer	Amsterdam	"
"	Wilhelmina Lucia	J. P. Carst	Rotterdam	"
"	Vier Gebrueders	C. Vonck	Amsterdam	G. Suermont en co.
"	Hellevoetuis	de Vos	Patjitjan	"
"	Mary Jacoba	Dammerts	Cheribon	"
"	Jacobo Cornelis	G. H. Lodowyks	Samarang	de Weerd, Rayl en co.
"	Jonge Jan	A. van Hoogenstraeten	"	Coulster
Nederl. Indisch	Eljoesoer	Said Aboebakar	"	"
"	Aifalk	Sech Baradja	Banka	"
"	Maymoon	Said bin Kassim	Samarang	"
"	Faidool Rachman	Said Ba-ahie	Padang	"
"	Al Osmanie	Sech Soepkar	Cheribon	"
"	Pogoo Zephyr	Qng Kimling	Samarang en Bandjermassing	D. N. Bujs en co.
"	Fatahoel Moebarak	Kassem	"	"
"	Kim Tianghoat	Oe Pikway	"	"
Chineesch.	Time	Haddon	"	Hughan.
Russisch.	Onni	R. Albrecht	"	Kreglinger, Dummler en co.
Engelsch.	Metropolis	Lange	"	Hughan.
"	William Melville	S. Hill	Australie	Pitcairn, Syme en co.
Amerikaansch.	E. Corning	R. H. Grogan	Californie	Faine, Stricker en co.
"	Edwin	W. H. Grogan	Australie	"
Zweedsch.	Jacob	A. Funck	Adelaide	Busing, Schröder en co.

De Nederlandsche Particuliere Schepen zijn aangeduid met een *

Aangekomen schepen te Soerabaya.

Datum.	Flag.	Namen der Schepen.	Gesagvoerder.	Van.
Aug. 22	N. I.	st. Langin Lamongan	Pa Sarieman	Probolinggo.
"	"	Abdul Hassim	Said Alkadrie	Tagal.
"	23 Zw.	Vanadis	O. B. Patterson	Melbourne.
"	24 N. I.	st. Banda	F. H. Schmidt	Batavia.

Vertrokken schepen van Soerabaya.

Datum.	Flag.	Namen der Schepen.	Gesagvoerder.	Naar.
Aug. 23	Ned.	Hermine Marie Elizabeth	U. Bonjer	Pasoeroean.
"	24 Eng.	Thomas Fielden	Th. Conpar	Singapore.
"	Ned.	Louisa Princesse der Nederl.	C. G. Lion	Nederl. Ind.
"	25 N. I.	st. Langin Lamongan	Pa Sarieman	Pasarookan.

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Flag.	Namen der Schepen.	Gesagvoerder.	Bestemming.	Agenten.
Nederlandsch.	Jan Daniel	D. C. Riebergren.	Nederland	W. Cores de Vries.
"	Prins Hendrik	H. Smit	"	Fraser Eaton en co.
"	de Stad Amsterdam	A. Stokvliet	"	"
"	Walvisch	F. Schut	"	"
"	Admiraal Tromp	van Tubergen	"	"
Nederl. Indisch	Almanie	Sech Soekar	Batavia	Sech Halban.
"	Almasoor Sarie	Mohamat Said	Benjermassing.	Gesagvoerder.
"	Djoemating	Oei Boe	Balie	Oei White.
Fransch.	Vaillant Basque	F. Got.	Californie	P. Kérel en co.

Aangekomen Schepen te Pasoeroean.

Datum.	Flag.	Namen der Schepen.	Gesagvoerder.	Van.
Aug. 17	N. I.	Paulina	Maxdam	Soerabaya.

Vertrokken schepen van Pasoeroean.

Datum.	Flag.	Namen der Schepen.	Gesagvoerder.	Naar.
Aug. 18	N. I.	Hoksing	Said Ascegap	Sambawa.
"	"	Little Tot	Katjoeng	Soerabaya.
"	19 "	Paulina	Mardam	"

AANGEKOMEN PASSAGIERS.

Met het N. I. stooms. Banda de heeren Brongors. — Kerisch. — Zwanas. — Madderman. — Watson. — Kopperechaar. — Morris Gordon. — Z. M. troepen.

VERTROKKEN PASSAGIERS.

Met het N. I. stooms. Java: Z. M. troepen.

Handelsberigten.

Aan- en Uitvoer te Batavia van den 30 Augustus tot en met den 2 September 1854.

AANVOER.

- Van Singapore per ned. ind. stooms. Java gez. Curtis agt. MacLaine, Watson en co.
- 1 kt. thee. Tolson.
- 4 kn. ruwe zijde. 10 kn. beng. chitsen. 20 do. manufact. 1 kt. ruwe zijde. 3 vn. visch. 1 kt. zakdoeken. Said. Sleuse. Sarsie.
- 2 kn. ruwe zijde. Tjoe Kigbie.
- 1 kt. koopmanschappen. Han-Tjongsen.
- 7 kn. bier. Banket.

- 18 kn. manufact. Martin Dyes en co.
- 10 kn. koopmanschappen. Pitcairn Syme en co.
- 200 zakk. tarwe. Meuserdoff Wilman en co.
- 215 zakk. coriandersaad. 1 hl. leder. Arathoen.
- 5 pic. was. Order.
- 5 kn. koopmanschappen. Meermann en co.
- 8 coll. Liem Hoa.
- 110 zakk. rw. saad. 128 do. coriandersaad. 5 do. rijst. 2 do. erwten. 1 do. manufact. Andreas en co.
- 7 zakk. zoethout. 52 roll. touw. Joakien
- 8 coll. koopmanschapp. Order.
- Van Hobart-Town per ned. schip Nyverdam, gez. v. Stryen agt. de Weerdt Ruyter.
- 1 kt. boekwerken. Agenten.
- 27 kn. elixer. Order.
- Van Tanara per sampang gez. Kadier.
- 170 pic. rijst. Liem Gan.
- Van Cheribon per sampang gez. Ugrasoea.
- 8 koj. rijst. Gezog.
- Van Pasoeroean per prauw sampang gez. Lambang.
- 130 zakk. rijst. Tan Seng

Van Maouk per prauw sampang gez. Kahim.
180 zakk. rijst. *Soengbo*
Van Krawang per prauw sampang gez. Jeot.
300 zakk. rijst. *Assie*
Van Krawang per prauw sampang gez. Kauidien.
140 zakk. rijst. *Kengtiang*
Van Krawang per prauw sampang gez. Sijman
125 zakk. rijst. *Intjek Tio*
Van Krawang per prauw sampang gez. Kasier.
250 zakk. rijst. *Sangho*
Van Passilian per prauw sampang gez. Bagong.
250 zakk. rijst. *Lie Tiang*
Van Indramajoe per prauw sampang gez. Bajeng
170 zakk. rijst. *Tjio Aing*
Van Samarang per prauw Toob gez. Pa Salaman.
18⁰⁰/₁₀₀ pic. was. f 600 papiergegeld. *Gesagvoerder*.
Van Tanara per prauw Sampang gez. Kadier.
170 pic. rijst. *Lim Gam*
Van Soerabaja per stooms. *Padung* gez. Persille agt. Kopersmit en co
1 kt. fanel. *Bahre en Kinder*.
1 kt. salemoris. 1 do. koperwerk. *Tiedeman en van der Burg*.
8 pic. vet. 10 kn. brandewijn. *D. N. Buys en co*.
6 ps. veiligheidskleppen. *Paine Stricker en co*.
1 kt. java sigaren. *Moederano*.
2 kn. doeken. uit entrep. *MacEwen en co*.
Eenige gouv. goederen.
20 md. aardappelen. *Laugier en Esmiol*.
Van Sumanap per ned. ind. schip *Al Osmanis* gez. Sech salman bin
acht. bin Soenaris.
25 bn. gedr. twitts. 1 pak monsters (10 bn. bl. drills. uit entrepot)
Anderson Tolson en co.
1500 ps. jatiehout. *Jawas*.
60 pic. werken. *Aloei Satrio*.
2 corgs. kleedjes. 15 ps. boeken. 1 corg. sarongs. 1 1/2 do. mutsen.
3 do. tjoekins. 1/2 do. sarongs. *Abd. Baharmin*.
400 krojs. zout. *Gouvernement*.
Van Amsterdam per ned. schip *Elisabeth Anthonia* gez. Jansen agt.
Haager en Schuurman.
192 coll. verfwaren. 2 do. gereedschappen. 114 do. lijnolie. 4 do.
ijzerwerk. 46 do. olie. traan. 24 do. 6 do. pantalons. 11
do. chacots. 250 pakk. bedkoeten. 78 bn. koffijzakken. 131 vn.
boter. 50 ks. specie. 5 do. boekwerken. *Gouvernement*.
476 kn. witte katoenen. 43 do. rood do. 140 do. ruwe do. 29 do.
aardewerk. 90 do. yell. metal. 20 bn. rood garen. 30 vs. spijkers
25 ks. specie. 93 ps. rondhouten. 178 do. esconsijnsche steenen.
N. H. M.
Van Muntok per ned. ind. schoener *Almas* gez. Liem Ansam.
1700 ps. sp. matten. f 2000 receptissen. *Gesago*.
1 st. wit katoen. 35 ps. graslinnen. 32 yars. zijden fluweel. *Tjap*
Atjoen.
Van Krawang per prauw sampang gez. Aridjan.
400 zakk. rijst. *Massewij*
Van Tjicoa per prauwen sampang gez. Singa.
150 zakk. rijst. *Gesago*.
Van Indramajoe per prauw sampang gez. Jassie.
224 pic. rijst. *Tan Tjanseng*.
Van Cheribon per prauw sampang gez. Sanoedien.
6 1/2 koj. rijst. *Gesago*.
Van Anjer per prauw schuit gez. Kemito.
140 pic. gomelastiek. *Aesong*.
Van Liverpool per ned. schip *Anna Maria Wilhelmina* gez. Fisher.
agt. Kopersmit en co.
2 kn. modewaren. 4 coll. ijzerw. 92 bn. garen. 194 coll. maufact.
3 kn. koper. 4 vn. spijkers. *Anderson Tolson en co*.
151 coll. maufact. 46 do. machinerien. *Pitcairn Syme en co*.
30 coll. maufact. *Adam en co*.
35 » » *MacEwen en co*.
49 » » 533 ps. metaal. 16 coll. provis. *Martin Dyce en co*
251 » » 1 vt. ijzerwaren. *Burt Myrtle en co*.
12 kn. parapluisen. 2 do. glaswerk. 2 vn. lampen. 1213 pakk. zeep.
97 coll. maufact. *Hunter Houghton en co*.
55 coll. maufact. *de Weerdt Ruyt en co*.
49 » » *Pandel en Stiehaus*.
33 » » 75 bn. garen. *Bahre en Kinder*.
10 » » *Busing Schröder en co*.
4 » » 75 pakk. schoppen. 27 ks. ijzerwaren. 95 collen
provisien. *Order*.
Van de Lampons per prauw sampang gez. Kimien.
120 pic. gomelastiek. 5 do. dammer. *Poen Itajj*.
114 » » 10⁰⁰/₁₀₀ do. koffij. 1⁰⁰/₁₀₀ do. zw. peper. ⁰⁰/₁₀₀
do. witte do. *Tan Tjavw*.
22 pic. gomelastiek. *No Ttio*.
Van de Lampons per prauw schuit gez. Sarim.
10 pic. gomelastiek. 20 do. dammer. *Yong Assonk*.
Van Rotterdam per ned. schip *Jonga Jan* gez. Hoogenstraeten agt.
de Weerdt Ruyt en co.
25 kn. opium. 412 coll. maufact. 10 kt. chacots. 30 do. papier.
144 pakk. koffijzakken. 50 ks. specie. *N. H. M.*
25 coll. mil. goederen. *Gouvernement*.
26 ks. bladkoper. 15 vs. spijkers. *G. Suermond en co*.
102 coll. maufact. *Moormann en co*.
250 ks. wija. 14 do. mesbelen. 10 do. schilderijen. 8 do. maufact
34 do. spiegels. 3 do. maufact. *Bahre en Kinder*.
100 md. min. water. v. d. *Blaasen en soon*.
6 kn. maufact. 15 do. koopmanschapp. 7 do. zegellak. 2 vn. bier.
Strus.
250 vs. spijkers. *Busing Schröder en co*.
9 coll. maufact. *Pandel en Stiehaus*.
5 vn. bier. *van den Broek en co*.
18 vs. boter. 6 ks. provis. 1 pak gereedschapp. *Paine Stricker en co*.
20 vn. bier. *Tiedeman en van der Burg*.
12 ks. provis. *Haager en Schuurman*.
200 hammen. 10 ps. ger. vleesch. v. *Ommoren Rueb en co*.
279 coll. maufact. *Agenten*.
50 keld. lijnolie. 3 ks. hammen. 27 do. kaas. 55 do. maufact. *Order*
Lading voor Soerabaja.
100 vn. teer. 4 kn. wijn. 50 md. min water. 1 kt. koopmanschapp
50 hammen. 1 vt. gereedschappen.
Van de Lampons per prauw sampang gez. Djalie.
82 1/2 pic. gomelastiek. 1/2 do. reuastehuiden. 9000 ps. rotting. 70 do.
sp. matten. f 156. — receptissen. *de Lim*.
Naar Samarang per ned. ind. stooms. *Koningin der Nederlanden* gez.
Deighton agt. *Maclaine Watson en co*.
3 kn. gew. katoen. *MacEwen en co*.
2 kn. chin. lijnwaden. 1 do. aardew. 1 do. divers. *Tjoe Bontjay*.
5 kn. wit katoen. 4 do. slendangs. 5 do. gedr. katoen. (40 do. ma-
nufact. uit entrep. *Martin Dyce en co*.
2 kn. boeken en papier. *V. H. Noman en Kelg*.
1 kt. chin. ruwe zijde. *Aloei Satrio*.
3 kn. rozijnen. 4 corgs. arab zijde tjeendes. *Hassan Baawoes*.
50 pic. zw. peper. 2 kn. verlatkleider. 1 pak monsters. *Ge. Kankiam*
3 vn. hammen. *John Pryce en co*.

1 kt. sardijntjes. *L. Platon*.
2 kn. rozen water. 1 do. do. olie. 2 do. eau de cologne. 1 do. ...
10 do. cognac. *De Fiennes*.
4 buken. *L. Campredon*.
1 vt. kruid. 1 kt. tuinaaden. *van Ommoren Rueb en co*.
2 kt. ijzerwerk. uit entrep. *Reynst en Vinju*.
1 blik regaal uit regalen pakhuis. *Kopersmit en co*.
11 kn. medicijnen. 3 do. ml. goederen. 7 kn. opium. 1 *Alg. pakk.*
Meester.
9 kn. adr. rood doeken. 6 ozh. maderas. 1/2 pijp. do. (1 pak regaal uit
regalen pakhuis. *Maclaine Watson en co*.
1 kt. laken. 1 do. monsters. 2 kn. slendangs. *Moormann en co*.
11 bn. longcloths. 3 do. ong. katoen. 4 kn. longcloths. 2 do. eur.
Lim Hoa.
9 kn. gedr. katoen doeken. *Adam en co*.
85 ruw katoen. *N. H. M.*
2 kn. lampen. *Vawpel en co*.
Naar Soerabaja via Samarang per stooms. *Banda* gez. Persille agt.
Kopersmit en co.
1 tromm. kleederen. *Hermant*.
10 kn. slaolie. 5 do. vruchten. *Platon*.
1 kt. wit katoen. *Pitcairn Syme en co*.
6 kn. slendangs. 4 do. scherfings. uit entrep. *MacEwen en co*.
3 kn. wijn. uit entrep. v. *Ommoren Rueb en co*.
50 kn. man. sigaren. 5 do. rood gedr. katoen. 5 bn. ong. do. uit
entrep. 50/m. man. sigaren. 1 kt. tapijten. 10 kn. gedr. katoen.
Martin Dyce en co.
2 paarden. *Sech Hassan Moekawie*.
16 corg. batv. batik doeken. 2 do. idem. sarongs. *Said Hamiet*.
17 led. leggers. 2 vn. ketels. 1 vt. zw. teer. 2 do. pik. 80 vdm.
touwwerk. 25 ps. hammen. *Agenten*.
Eenige marine goederen. 20 vs. loodwit. 1 md. krijt. 1 kt. verfkwest.
6 vn. zw. teer. 3 do. koolteer. 1 kt. veiligheidsklepp. 1 do. genie
goederen. 13 1/2 pijp. azijn. 48 zakk. boonen. 26 vs. boter. 17 1/2 pijp
gener. 22 vn. gez. vleesch. 2 kn. tenerifwijn. 50 vn. meel. 20
fuss. spekk. 76 kn. mil. goederen. 9 do. geneesmiddelen. 1 do. wol
len dekens. 12600 g. bobnen. 1 1/2 g. peren. 1 kt. boekwerken.
4 kn. geneesmiddelen. *Gouvernement*.
1 kt. hoeden. 12 do. modewaren. 1 do. lederw. 1 do. naalden. 1
do. gedr. katoen. 2 do. papier. 2 do. parapluien. 2 do. naalden.
148 pic. zw. peper. *Bahre en Kinder*.
5 kn. katoenen. 4 do. gedr. kat. doeken. 19 do. naagaren. 9 do.
gedr. katoen. (5 kn. lijnwaden. uit entrep. *Adam en co*.
2 bn. drills. *Tiedeman en van der Burg*.
Van Cheribon per ned. schip *Wilhelmina Lucia* gez. Carst agenten
Kopersmit en co.
125 pic. rotting. 400 do. tin. 324⁰⁰/₁₀₀ en 3277⁰⁰/₁₀₀₀ do. suiker.
129⁰⁰/₁₀₀₀ do. indigo. 457⁰⁰/₁₀₀₀ do. thee. 6720 do. koffij. *N. H. M.*
10 zakk. tra. *Gouvernement*.
Van Middelburg via New Castle per ned. schip *Paulens* gez. Post
agt. Haager en Schuurman.
840 tonn. steenkolen. *N. H. M.*
50 hammen. *Gesago*.
Van de Lampons per prauw sampang gez. Madjie.
98 pic. gomelastiek 3 do. dammer. *Grandison*.
Van Lombok per Eng. schip *Volante* gez. John Lowe agt. *Maclaine*
Watson en co.
150 pic. rijst. *lad. voor Sijdeij*.
98 buffels. *MacEwen en co*.
Van Maouk per prauw sampang gez. Katam.
180 pic. rijst. *Sengbo*.
Van Pamanoeakan per prauw sampang gez. Laipan.
170 pic. rijst. 30 ps. buffelhuiden. *Jap Ho*.
Van Cheribon per ned. ind. bark *Pogoon Zyper* gez. Ong Kimleng
713⁰⁰/₁₀₀ pic. suiker. *G. Suermond en co*.
128⁰⁰/₁₀₀ » » *Paine Stricker en co*.
1827⁰⁰/₁₀₀₀ » » 16 legg. arak. 240 kruidj. suiker. 1 kt. suiker.
20 ps. wit katoen. *Cramerus en Reed*.
5 legg. arak. *Martin Dyce en co*.
1 vt. haring' v. d. *Broek en co*.
Van Indramajoe per prauw Tjemplong gez. Moelay.
252 pic. rijst. *Gesago*.
Van Maouk per prauw sampang gez. Sleman.
180 zakk. rijst. *Sombo*.
Van Krawang per prauw sampang gez. Kiwan.
275 pic. rijst. *Lienpang*.
Van Becassie per prauw sampang gez. Sewidja.
180 pic. rijst. *Konglis*.
Van Becassie per prauw sampang gez. Tjandra.
180 zakk. rijst. *Tan Lioang*.
Van Tjiringien per prauw sampang gez. Alie.
200 pic. rijst. *Niesiem*.
Van Aeccasie per prauw sampang gez. Sakiom.
110 zakk. rijst. *Teklong*.
Van Indramajoe per ned. ind. brik *Karep* gez. Pa Kasio.
1009 pic. rijst. 3 do. laxa. 4 do. katj. meel. 2 1/2 do. knofook. *aan*
boord gebt. lading.
12 corg. java batik bang doeken. 2 1/2 do. do. slendangs. 7 1/2 do. do
sarongs. 1 1/2 do. zw. sarongs. 4 do. bangdoeken. 18 ps. langkleed-
djes. 3 1/2 corg. bat. slendangs. 190 pic. rijst. *Gesago*.
UITVOER.
Naar Samarang per ned. ind. bark *Alnoer* gez. Sech sahad Baharmoes
1000 pic. jap. koper. *Maclaine Watson en co*.
2 kn. chin. ruwe zijde. 1 pak gardamongs. *Said aloei Satrio*.
4 ps. bronser kanonnen 1 do. ijzer do. 26 do. kisten. 5 tonnen. 2
pakk. *Gouvernement*.
13 1/2 pic. gedr. visch. 17 kn. bamb. kammen. 18 bund offer papier.
69 roll. chin. graslinnen. 132 paks. do. zijde garen. 3 do. do. zijde
goederen. 249 roll. idem. 20 pakk. offerpapier. 2 kn. chin. lakw.
6 do. macao. papier. 1000 ps. chin. pajongs. 2 kn. do. boekjes.
1 kt. do. djamoer. 1 pak do. medicijn. *Tan Tjanseng*.
21 kn. kramerijen. 5 do. do. en papier. 1 do. schrijfbehoeften. 4 do
hoeden. 3 do. kat. modew. 6 do. modewaren. 1 do. doeken. 2 do
kousen. 1 do. lantaara. 6 do. parfumerien. 97 keld. gener. *Bahre*
en Kinder.
7 kn. cotonetten. 10 do. gebt. katoen. 2 do. gew. do. 1 do. wollen
mutsen. *E. Moormann en co*.
31 1/2 pic. zw. dammer. 3 do. rozijnen. ⁰⁰/₁₀₀ do. dadels. *Sech nasor*
Temisie.
16 tonn. steenkolen. *Maclaine Watson en co*.
Naar Rotterdam per ned. schip *Wilhelmina Catharina* gez. N. H. O.
de Groot Stijfrij agt. *Maclaine Watson en co*.
50 pic. rotting. 5001⁰⁰/₁₀₀₀ do. suiker. 1 do. man koffij. 44⁰⁰/₁₀₀ do.
vet. 281 g. indigo. 2 kn. 49 g. arak en 1 g. kajoe poetie olie.
MacNeill en co.
2 pic. koffij. *Schuster*.
3500 pic. koffij. 300 do. tin. *N. H. M.*
5255 pic. rijst. 120 do. rotting. 40 do. sapanhout. *Agenten*.
Naar Nederland per ned. schip *Timor* gez. Agema agt. Kopersmit en co.
688 pic. koffij. 50 do. rotting. 1019⁰⁰/₁₀₀₀ do. suiker. *Agenten*.
76 pic. rotting. (150 do. cassia uit entrep.) 670 do. gomelastiek 3550
do. rijst. 1143 do. suiker. 2 coll. chin. goederen. 27 1/2 legg. arak.
de Weerdt Ruyt en co.
Naar Londen via Singapore per Eng. schip *Floda* gez. Mattreson agt.
Adam en co.
50 bn. garens. 112 coll. maufact. 20 ps. machinerien. 12 tonnen
steenkolen. *Agenten*.

1 kt. machinerien. 10 coll. maufact. *MacEwen en co*.
66 coll. maufact. *Pitcairn Syme en co*.
107 » » *Martin Dyce en co*.
Zijnde aan boord gebt. lading van Glasgow.
212 coll. maufact. 3668 stav. en bund. ijzer. 437 coll. houtwerk.
aan boord gebt. lad. van Glasgow.
12 coll. maufact. uit entrep. *Anderson Tolson en co*.
30 kn. geweren. uit idem. *Busing Schröder en co*.
6 kn. kat. goederen. uit idem. *Pitcairn Syme en co*.
20 pic. rotting. 508 do. gomelastiek. 95 do. wit. dammer. 145 do.
do. peper. 4 1/2 do. notenmusc. 1/2 do. foelie. 46 legg. arak. *Agent*.
Naar Singapore per stooms. *Macasser* gez. Chevallier agt. Kopersmit
en co.
360 keld. gener. uit entrep. v. *Ommoren Rueb en co*.
6 kn. ard. rood katoen. uit do. *MacEwen en co*.
10 ps. bat. batik slendangs. 1 kt. schildpad schillen. 1400 ps. ziv.
sp. matten. *Hadjie Abdulla*.
1 kt. batv. sofa doeken. *Moh. Aijdiat*.
35 batv. lange kleedjes. 8 1/2 corg. sumar. zijde do. 5 do. do. batik
doeken. 1 kt. pinang scharen. *Moh. Baharmoes*.
1 paard. (1 horologie. uit regalen pakh.) *John Pryce en co*.
80 ks. rozijnen. *Andreas en co*.
2100 ps. ziv. specie. 100 do. do. sp. matten. 400 do. goudgeld.
Moh. Makawie.
1 goud horologie; uit regalen pakh. *Moormann en co*.
650 ps. ziv. sp. matten. 580 do. do. specie. 32 do. goudgeld. *Tan*
Hengpan.
10 koj. zout. f 21000 receptissen. 1 pak oorlogs goederen. 9 kn. roode
menie. 13 vn. pikhouweelen en patjols. 67 pakk. houtsteelen v.
patjols. 32 ps. ijzer spaden. 10 1/2 pijp. azijn. 1 kt. mil. goederen.
32 rust. gez. vleesch. 10 vs. boter. 4 1/2 pijp. holland. azijn. 1 kt.
rijnwijn. 31 ankers tjebe op azijn. 10 1/2 pijp. gener. 14 kn. mil.
goederen. 12 md. do. do. 1 verband bak. 10 vrucht tonnen. 1 kt.
portwijn. 1 do. rhijnwijn. 33 zakk. dengdeng. 11 do. brood. 5
do. bier. *Gouvernement*.
28 kr. seltwater. 1 kt. roode menie. 1 do. roedewijn. 3 do. pro-
visien. 30 g. suiker. *van den Broek en co*.
Naar Indramajoe per bark *Almanoeor* gez. Sech acht. bin sadiék
Jermanie.
150 pic. ijzer. 2 kn. kramerijen. *Metsendorff Wilmans en co*.
615 ps. eur. chitsen. 10 corg. madr. zijde tjeendes. 20 ps. eur. zw.
katoen. 64 do. do. ginghams. 8 corg. do. sarongs. 370 doz. do.
7 roll. chin. zijde. 20 ps. eur. mousseline. 75 ps. do. ong. katoen.
2 corg. do. wolle dekens. 21 ps. chin. zijde slendangs. 4 do. ear.
everlast. 12 doz. do. vijlen. 1 do. do. zagen. 3 do. do. doozen. 1
do. do. ijzerschaven. 1 bl. do. wolle dekens. 2 do. do. gek. katoen.
80 bund. naagaren. 50 doz. eur. doeken. 10 ps. do. chitsen. 3
corg. do. sarongs. 30 ps. do. doerias. 2 pic. was. 1 kt. kajoe-
potie olie. 1 do. macao papier. 81 ks. zeep. 1 do. eur. rood katoen.
6 g. ghie. 1 kt. eur. slendangs. *Said abd. Rakhm. Habasjij*.
Naar Nantes via Samar per Fr. schip *Le Pagueb de Panama* gez. Bernard
agt. G. Suermond en co.
1318 pic. rijst. 80 pic. rotting. 180 do. gomelastiek. 695 do. suiker.
60 do. gomelastiek. 20 do. gutta percha. 5 do. kapok. *Agenten*.
Naar Nederland via Samar en Soerab. per ned. schip *Zeevaart* gez.
Knaap. agt. Kopersmit en co.
50 ks. specie. *N. H. M.*
157 coll. maufact. *Moormann en co*.
126 » » *Order*.
Zijnde aan boord gebleven lading zie verder lading v. Samarang en
Soerabaja Java-Bode dd. 30 Augustus 1854 no. 69.
300 pic. tin. *N. H. M.*
Naar Samarang per ned. ind. schip *Tweslingmesters* gez. Carst agt.
E. Moormann en co.
24 coll. maufact. *de Weerdt Ruyt en co*.
40 hammen. 200 ks. wijn. 1000 keld. gener. 84 coll. maufact.
Agenten.
Zijnde aan boord gebleven lading v. Nederland bestemd voor Soe-
rabaja Java-Bode dd. 12 Augustus 1854 no. 64.
Naar Nederland via Cheribon per ned. schip *Jacoba Cornelia* gez.
Lodewyks agt. G. Suermond en co.
75 pic. rotting. 300 do. tin. *N. H. M.*
Naar Nederland via Samarang per ned. schip *Vier Gebroeders* gez.
Verschuur agt. Kopersmit en co.
60 pic. rotting. 1352 do. rijst. 204 do. suiker. *Bahre en Kinder*.
Aan- en Uitvoer te Soerabaya van den 23 tot en met
den 25 Augustus 1854.
AANVOER.
Van Samarang per ned. bark *Abdul Hassim* gez. Said aloei Alkadrie
agt. Said aloei Alhabasjij.
4 zakk. staartpeper. 30 kn. naagaren. 120 pic. spijuter. k wagon.
8 kn. en 1 bl. lijnwaden en eenige kleingheden. *Order*.
1 reiswagen. *van Vlissingen*.
1 bl. chitsen. 1 kt. papier. 1 pak monsters. 1 kt. wijn. *MacMillan*
Marten en co.
2 kn. diverse. *de Brunel*.
1 kt. shawis. 1 krandj. min. water. *Fraser Eaton en co*.
2 kn. serviesen en provis. *Gustav Bekrend*.
Van Batavia per de stooms. *Banda* gez. Schmidt agt. Cores de Vries-
8 kn. maufact. en wolle goederen. 2 do. passement. 1 do. fanel.
1 do. glaswerk. 3 do. laken. 1 do. kramerijen. 22 do. siroop. 30
do. vrucht. op brandewijn. 28 do. do. op water. 13 do. azijn. 2
vs. brandewijn. 15 kn. slaolie. 3 do. parfumerien. 1 do. postpapier.
2 do. provis. 1 do. sardijntjes. 1 do. hoeden. 2 do. percussions.
Keruel en co.
1 kt. slendangs. 1 do. blindjo. *Lim Pokriso*.
2 kn. hoeden. 25 vs. loodwit. *Melbaum*.
33 kn. man. sigaren. *Thomas*.
1 kt. parfumerien. 30 kn. wijn. 60 do. brandewijn. *Petaira*.
2 kn. sardijntjes. 4 bn. kurken. 7 do. parfumerien. *Boekers*.
1 kt. doeken. 31 do. lijnwaden. 1 do. metaal. 1 do. monsters. *Ruyt*
Cramer en co.
29 kn. lijnwaden. 2 kn. gedr. katoen. *Adam en co*.
3 kn. lijnwaden. *Kokio*.
12 vs. boter. 5 ks. provis. *van Raalten en Kochen*.
3 kn. parapluien. 5 kn. slaolie. 1 do. meel en 20 do. kaas. *Ten*
Stethoff en Schot.
UITVOER.
Naar Nederland via Pasoeroean per ned. schip *Hermia Maria El-*
sabeth gez. U. Bonjer.
153 coll. machinerien. 15 ks. en vs. provisien. en draken. *Major*
Matsen en co.
180 pic. tin. *N. H. M.*
Naar Singapore per Eng. schip *Thomas Fielden* gez. Th. Coupar.
11 oude schoepgeweren. 5 do. schoepspistolen. 11 do. schoepshels.
Fraser Eaton en co.
Naar Panaroekan via Probolinggo per stooms. *Langin Lamongan* gez.
Pa Sarianan.
4 1/2 ks. man. sigaren. 13 do. en vs. dranken en provis. *B. Pons*.
Naar Nederland via Samarang en Batavia per ned. schip *Louise Prin-*
ses der Nederlanden gez. Lion.
1702⁰⁰/₁₀₀₀ pic. suiker. *Gruppe Moliers en co*.
816⁰⁰/₁₀₀₀ » » 10⁰⁰/₁₀₀₀ do. sogabaaten. *Heekstra Gijning en co*.
100 pic. rotting. *Ruyt Cramer en co*.
25 pic. gemoetie taw. *Boonummer*.